

**ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS
JAUNIMO POLITIKOS KOKYBĖS 2020–2022 M.
VERTINIMO ATASKAITA**

TURINYS

ĮVADAS.....	3
ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖ JAUNIMO POLITIKOS KONTEKSTE	5
1 sritis. Jaunimo politikos formavimas ir įgyvendinimas.....	6
2 sritis. Galimybės jaunimui aktyviai dalyvauti politiniame, pilietiniame ir visuomeniniame gyvenime	11
3 sritis. Informavimo, konsultavimo, orientavimo, paramos ir pagalbos teikimo, instruktavimo, mokymo ir nukreipimo į kitas institucijas paslaugų, skirtų jauniems žmonėms, visuma.....	16
4 sritis. Jaunų žmonių veiklos finansavimas	20
5 sritis. Tarpžinybiškumas, tarpsektoriškumas	25
6 sritis. Jaunimo mokymai ir konsultavimas	29
7 sritis. Atlikti jaunimo tyrimai ir apklausos	32
8 sritis. Įgyvendinant jaunimo politiką savivaldybėje taikomi nauji metodai, mokslinių tyrimų rezultatai, informacinės technologijos, užsienio šalių ar kitų Lietuvos savivaldybių geroji patirtis	34
Tyrimo duomenų šaltiniai.....	36

ĮVADAS

Jaunimo politikos kokybės vertinimas (toliau – vertinimas) Alytaus miesto savivaldybėje (toliau – Savivaldybė) atliktas vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2008 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. A1-157 (Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. sausio 2 d. įsakymo Nr. A1-1 redakcija).

Vertinimo metu įvertintos 8 jaunimo politikos sritys:

1. Jaunimo politikos formavimas ir įgyvendinimas;
2. Galimybės jaunimui aktyviai dalyvauti politiniame, pilietiniame ir visuomeniniame gyvenime (toliau – jaunimo dalyvavimas)
3. Informavimo, konsultavimo, orientavimo, paramos ir pagalbos teikimo, instruktavimo, mokymo ir nukreipimo į kitas institucijas paslaugų, skirtų jauniems žmonėms, visuma (toliau – jaunimo informavimas ir konsultavimas);
4. Jaunų žmonių veiklos finansavimas;
5. Tarpžinybiškumas, tarpsektoriškumas;
6. Jaunimo mokymai ir konsultavimas;
7. Atlikti jaunimo tyrimai ir apklaustos;
8. Įgyvendinant jaunimo politiką savivaldybėje taikomi nauji metodai, mokslinių tyrimų rezultatai, informacinės technologijos, užsienio šalių ar kitų Lietuvos savivaldybių geroji patirtis (toliau – inovacijos).

Vertinimo tikslas – siekti maksimalaus vykdomų programų bei priemonių jaunimo politikos srityje efektyvumo, harmoningos jaunimo politikos plėtros savivaldybėje, nukreiptos į jaunimui aktualių klausimų sprendimą, nuolatinį institucinių gebėjimų tobulinimą.

Vertinimo uždaviniai:

1. Surinkti duomenis apie jaunimo politikos padėtį Savivaldybėje, įgyvendinamas įvairias programas ir priemones, kurios orientuotos į jaunimą;
2. Išsiaiškinti jaunimo politikos privalumus bei tobulintinas sritis Savivaldybėje;
3. Užtikrinti jaunimo politiką savivaldybėje formuojančių ir įgyvendinančių institucijų bei įstaigų, jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų įsitraukimą į vertinimą, tarpusavio dialogą, bendrą savivaldybės jaunimo politikos vystymo prioritetų nustatymą;
4. Aptarti ir pavišinti gerosios praktikos pavyzdžius.

Vertinimo etapai: organizavimas; vertinimas; visapusiškas vertinimas, atsiskaitymas ir informavimas.

Naudota 5 lygių (1 lygis – blogai, 2 lygis – silpnai, 3 lygis – vidutiniškai, 4 lygis – gerai, 5 lygis – labai gerai) vertinimo skalė, leidusi įvertinti visas 8 jaunimo politikos sritis bei išskirti pagrindinius analizuojamos srities privalumus bei tobulintinas sritis.

Alytaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2023 m. gegužės 31 d. įsakymu Nr. DV-488 sudaryta Alytaus miesto savivaldybės jaunimo politikos kokybės vertinimo darbo grupė. Darbo grupės nariai kiekvieną jaunimo politikos sritį įvertino individualiai, tuomet buvo nutarta dėl bendro vertinimo. 2023 m. gegužės – lapkričio mėn. vyko 3 grupės interviu posėdžiai ir 6 Alytaus miesto savivaldybės jaunimo politikos kokybės vertinimo darbo grupės posėdžiai. Šio vertinimo rezultatas ir sėkmė priklausė nuo šios darbo grupės indėlio, už bendrą darbą nuoširdžiai dėkui Juozui Meldžiukui, Jaunimo reikalų agentūros Nacionalinės jaunimo politikos skyriaus vyriausiajam patarėjui; Agnei Grigaliūnaitei, Alytaus miesto savivaldybės administracijos Komunikacijos skyriaus specialistei; Augustei Anisimovai, Alytaus visuomeninių jaunimo organizacijų sąjungos „Apskritasis stalas“ deleguotai narei, Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos narei; Martynui Astikui, Alytaus visuomeninių jaunimo organizacijų sąjungos „Apskritasis stalas“ deleguotam nariui, Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos nariui; Justinai Levkovič, Alytaus visuomeninių jaunimo organizacijų sąjungos „Apskritasis stalas“ deleguotai narei, Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos narei, išskirtinė padėka už meilę ir atsidavimą Alytaus miesto savivaldybės jaunimui, indelį į nacionalinę jaunimo politiką Lietuvoje, taip pat šios darbo grupės narei Daliai Kavolynienei, Alytaus miesto savivaldybės administracijos jaunimo reikalų koordinatori (vyriausiajai specialistei).

SANTRUMPOS:

Alytaus miesto jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“ – AVJOSAS;
Alytaus miesto mokinių taryba – AMMT;
Alytaus miesto savivaldybė – Savivaldybė;
Alytaus miesto savivaldybės administracija – Savivaldybės administracija;
Alytaus miesto savivaldybės administracijos direktorius – Savivaldybės direktorius;
Alytaus miesto savivaldybės administracijos jaunimo reikalų koordinatorius – JRK;
Alytaus miesto savivaldybės jaunimo reikalų taryba – SJRT;
Alytaus miesto savivaldybės meras – Savivaldybės meras;
Alytaus miesto savivaldybės taryba – Taryba;
Jaunimo politikos vertinimas – vertinimas;
Jaunimo reikalų agentūra – JRA;
Neformalus vaikų švietimas – NVŠ;
Regioninis karjeros centras „Karjeras“ – RKC „Karjeras“;
VšĮ Alytaus miesto bendruomenės centro atviras jaunimo centras „Be rėmų“ – AJC.
VšĮ Alytaus miesto bendruomenės centro padalinys – AJE.

ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖ JAUNIMO POLITIKOS KONTEKSTE

Alytaus jaunimas – aprūpintas. Alytaus miesto savivaldybė prisideda sprendžiant jaunimo problemas ir sudarant palankias sąlygas formuoti intelektualiai, kūrybiškai ir pilietiškai asmenybei.

Alytaus jaunimas – aktyvus. Padedama jaunimui integruotis į politinį, ekonominį ir kultūrinį gyvenimą, vykdoma žalingų įpročių ir nusikalstamumo prevencija. Stiprinamos jaunimo organizacijos ir gerinama jų veiklos kokybė, skatinamas jaunimo organizacijų tradicijų kūrimas, verslumas.

Alytaus jaunimas – kūrybingas ir veiklus. Skatinama jaunimo kūrybinė veikla ir sudaromos sąlygos jaunimo saviraiškai, aktyviai dalyvaujant ir organizuojant kultūros, sporto ir kitus renginius, jaunimo organizacijų mokymus, seminarus, konferencijas.

Alytaus jaunimas – išsilavinęs ir vertinamas. Premijomis skatinamas Lietuvos Respublikos aukštesiose mokyklose ir profesinio ugdymo įstaigose studijuojantis, pilietiškai aktyvus ir gerai besimokantis Alytaus miesto jaunimas.

Lietuvos statistikos duomenimis, 2020 m. Alytaus m. savivaldybėje gyveno 8 800 14–29 m. jaunuoliai, 2021 m. – 8 842, o 2022-aisiais metais šio amžiaus jaunuolių gyveno 8 370. Darbo jėga ir darbo jėgos aktyvumo lygis tiriamaisiais metais svyravo nuo 87,7 proc. (2020 m.) iki 89,6 proc. (2022 m.). Nedirbantis, nesimokantis ir mokymuose nedalyvaujantis jaunimas (procentais) 2020 m., 2021 m., 2022 m. 15–29 m. amžiaus grupėje atitinkamai buvo 13, 12,3 ir 10,7 proc. Skurdo rizikos lygis 16–29 m. amžiaus grupėje 2020 m. buvo 18,4 proc., 2021 m. – 17,3 proc., 2022 m. – 15,8 proc.

Alytaus jaunimo centras yra vaikų, jaunimo ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo, saviraiškos bei laisvalaikio organizavimo mokykla. Šios įstaigos paskirtis – tenkinti mokinių (vaikų, jaunimo ir suaugusiųjų) neformaliojo švietimo ir laisvalaikio užimtumo poreikius, panaudojant įvairių finansavimo šaltinių lėšas ir įstaigos bendruomenės intelektualinius išteklius; užtikrinti sąlygas įvairių amžiaus grupių ugdytiniams atsiskleisti ir įgyvendinti kūrybinius gebėjimus kultūrinėje ir socialinėje erdvėje, atrasti vietą vis modernėjančiame pasaulyje, formuoti jaunimo vertybių sistemą, suteikiant ugdomąjį turinį. Alytaus jaunimo centrą gali lankyti visų amžiaus grupių asmenys, nepriklausomai nuo jų gyvenamosios vietos ar išsilavinimo. 2021 m. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos centralizuoto vidaus audito skyriaus vidaus audito ataskaitoje teigiama, kad **„Alytaus AJC „Be rėmų“ – teikia socialinę pagalbą; vykdo darbą su jaunimu, kuriant sąlygas jaunimo poreikius atitinkančiais, atvirai ir saugiai jaunimo veiklai, kad savarankiškai apsisprendęs jaunimas dalyvautų konkrečioje veikloje“.**

1 sritis. Jaunimo politikos formavimas ir įgyvendinimas

Sritis apibūdinama pagal 4 indikatorius: 1) Teisės aktai, reglamentuojantys jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimą; 2) Iš savivaldybės biudžeto skiriamos lėšos jaunimo politikai įgyvendinti ir su jaunimo politika susijusioms programoms finansuoti; 3) Planavimo dokumentai; 4) Jaunimo politiką įgyvendinančios savivaldybės institucijos ir valstybės tarnautojai. Savivaldybės įstaigos, jaunimo centrai, vaikų ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo įstaigos ir kitos įstaigos, dirbančios su jaunimu.

Teisės aktai, reglamentuojantys jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimą:

2020-2022 m. parengta 12 Tarybos sprendimų, 31 Administracijos direktoriaus įsakymai jaunimo politikai aktualiais klausimais. Parengti dokumentai užtikrina savalaikę jaunimo politikos plėtrą, esamo poreikio užtikrinimą, priemonių reglamentavimą.

Iš savivaldybės biudžeto skiriamos lėšos jaunimo politikai įgyvendinti ir su jaunimo politika susijusioms programoms finansuoti:

2020 m. iš Savivaldybės biudžeto skirta lėšų:

Atviro jaunimo centro išlaikymas –27 120 Eur;

Gatvės darbui su jaunimu –11 500 Eur;

Premijoms – 6 000 Eur;

Mokymams –1 000 Eur;

Jaunimo iniciatyvoms – 9 000 Eur;

Jaunimo srities projektams – 14 500 Eur;

Jaunimo savanoriškai tarnybai – 1 392 Eur;

Kitoms išlaidoms – 6 474 Eur;

Užimtumo ir integracijos į darbo rinką programai – 15 000 Eur.

Iš viso: 91 986 Eur.

2021 m. iš Savivaldybės biudžeto skirta lėšų:

Atviro jaunimo centro išlaikymui – 26 000 Eur;

Gatvės darbui su jaunimu – 14 500 Eur;

Premijoms – 6 000 Eur;

Mokymams –1 000 Eur;

Jaunimo iniciatyvoms – 7 550 Eur;

Jaunimo srities projektams – 17 822 Eur;

Jaunimo savanoriškai tarnybai – 3 8256 Eur;

Kitoms išlaidoms – 6 474 Eur;

Kompensacija jaunuoliams (dalyvavimo mokymuose išlaidos) – 723 Eur;

Transportui – 1 069 Eur;

Užimtumo ir integracijos į darbo rinką programai – 15 000 Eur.

Iš viso: 99 964 Eur.

2022 m. iš Savivaldybės biudžeto skirta lėšų:

Atviro jaunimo centro ir atviros jaunimo erdvės išlaikymui – 74 680 Eur;

Gatvės darbui su jaunimu – 20 720 Eur;

Premijoms – 6 000 Eur;

Mokymams – 1 000 Eur;

Jaunimo iniciatyvoms – 8 000 Eur;

Jaunimo srities projektams – 14 000 Eur;

Jaunimo savanoriškai tarnybai – 3 828 Eur;

Kitoms išlaidoms – 6500 Eur

Transportui – 1 990 Eur;

Būsto įsigijimo paskatai – 3 300 Eur;

Užimtumo ir integracijos į darbo rinką programai – 19 920 Eur.

Iš viso: 159 938 Eur

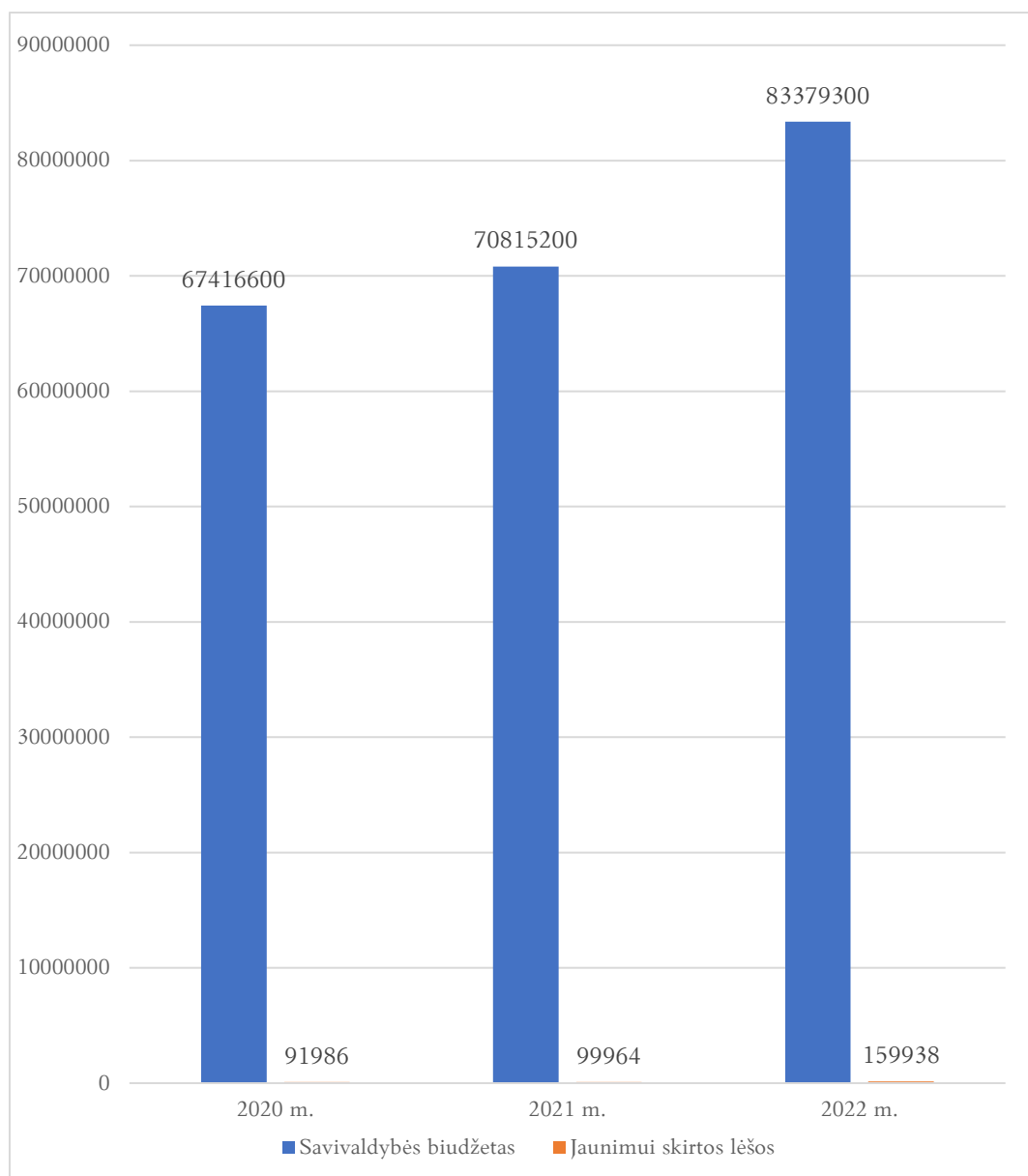
Savivaldybės biudžetu, patvirtintu 2020, 2021 ir 2022 metais skiriama:

2020 m. – 67416,6 tūkst. Eur;

2021 m. – 70815,2 tūkst. Eur;

2022 m. – 83379,3 tūkst. Eur.

Lėšų, skirtų jaunimo politikos įgyvendinimui Savivaldybėje palyginimas su Savivaldybės biudžetu, patvirtintu 2020, 2021 ir 2022 metų pradžioje, pateikiamas 1 paveiksle:

1 pav. Jaunimui skirtos ir savivaldybės biudžeto lėšos

Kaip matyti 1 paveiksle, 2020 m. jaunimui skirtos lėšos sudarė 0,14 proc. nuo bendro Savivaldybės biudžeto, 2021 m. – taip pat, t. y. 0,14 proc. nuo bendro Savivaldybės biudžeto, o 2022 m. – 0,19 proc. nuo bendro Savivaldybės biudžeto.

Tiek atvirasis darbas, tiek mobilusis darbas su jaunimu yra socialinės paslaugos, todėl, pateikiant informaciją apie jaunimui skiriamas lėšas svarbu paminėti ir socialinėms paslaugoms skiriamas lėšas. Duomenys apie socialinių paslaugų finansavimą 2020 m. nėra pateikiami dėl skirtingo formato (netikslinga lyginti su 2021–2022 m.).

Socialinių paslaugų finansavimui iš savivaldybės biudžeto 2021 m. panaudota 2378,54 tūkst. Eur, 2022 m. – 2857,3 tūkst. Eur. 2021 m. iš savivaldybės biudžeto lėšų buvo pirkti socialinių paslaugų už 124,94 tūkst. Eur, o 2022 m. buvo pirkti socialinių paslaugų už 171,0 tūkst. Eur. (1 lentelė). Daugiau informacijos apie socialinių paslaugų finansavimą rasite internetiniu adresu: <https://www.alytus.lt/lt/savivaldybes-administracija/veiklos-sritys/socialine-parama-ir-paslaugos>.

1 lentelė. Socialinių paslaugų finansavimas iš savivaldybės biudžeto

Eil. Nr.	Finansavimo būdai	Lėšos (tūkst. Eur)	
		2021	2022
1.	Socialinių paslaugų pirkimas	124,94	171,0
2.	Tiesioginis socialinių paslaugų įstaigų finansavimas	2236,5	2668,6
	Iš jų:		
2.1.	savivaldybės pavaldumo įstaigoms	2098,1	2324
2.2.	apskričių viršinininkų įstaigoms (regioninių socialinių paslaugų įstaigoms) pagal lėšų kompensavimo sutartis	79,2	140,0
2.3.	nevyriausybinių organizacijų įstaigoms pagal lėšų kompensavimo sutartis	59,2	204,6
3.	Savivaldybės biudžeto lėšos, skirtos nevyriausybiniams organizacijoms	17,1	17,7
4.	Finansavimas vykdant socialinių paslaugų programas	-	-
Iš viso		2378,54	2857,3

Taip pat svarbu pastebėti, kad tik 2022 metais Savivaldybėje pradėjo veikti AJE, iki to laiko buvo tik AJC, tai svarbus jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo analizuojamu laikotarpiu momentas, jis bus pateikiamas ir atitinkamai įvertinamas ir kitose jaunimo politikos srityse.

Savivaldybė 2020–2022 metais Europos Sąjungos (toliau – ES) lėšomis įgyvendintas projektas „Integruotų priklausomybės ligų gydymo paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimas“. Projekto vertė apie 1 000 000 Eur. Savivaldybė buvo partneris projekte. Savivaldybės administracijos jaunimo reikalų koordinatorius (toliau – JRK) tiesiogiai dirbo su šiuo projektu, rengė tvarkos aprašą, tvirtino Taryboje, organizavo renginius, diskusijas ir kvietė jaunimo atstovus.

Taip pat analizuojamais metais Savivaldybėje įgyvendintas ES lėšomis finansuotas projektas „Bendradarbiavimas kuriant inovatyvias ir sveikas aplinkas“. JRK tiesiogiai dirbo šiame projekte. Projekto metu parengta edukacinė metodika (metodiką galima rasti <https://www.dzukijosmokykla.lt/wp-content/uploads/2022/10/Socio-educational-methodology-for-children-and-youth-integration.pdf>). Šio projekto įgyvendinimo laikotarpis nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2022 m. gruodžio 31 d. Bendras projekto biudžetas – 998674,77 Eur. Savivaldybės administracijai projektui įgyvendinti skirta 427331,67 Eur, Alytaus Senamiesčio pradinėi mokyklai – 25532,56 Eur. Alytaus Dzūkijos mokyklai – 56344,47 Eur (85 proc. projekto vertės finansuojama Europos regiono plėtros fondo lėšomis, 15 proc. projekto vertės finansuojama iš Alytaus Dzūkijos mokyklos, Alytaus Senamiesčio pradinės mokyklos ir Savivaldybės biudžeto).

Taigi Savivaldybėje 2020 – 2022 m. vykdė įvairius projektus, finansuojamus ES lėšomis, kurie didele dalimi atliepia ir jaunimo politikos poreikius (daugiau informacijos apie projektus <https://www.alytus.lt/projektu-viesinimas>), svarbu tai, kad Savivaldybės švietimo įstaigos taip pat vykdė įvairius ES lėšomis finansuotus projektus, kurie padeda įgyvendinti ir jaunų žmonių poreikius.

Savivaldybė ne tik užtikrina jaunimo politikos sričių finansavimą, bet ir skatina, žmogiškaisiais ištekliais prisideda prie lėšų iš ES pritraukimo, bendradarbiauja įgyvendinat projektus taip sudarydama sąlygas jaunimo poreikių tenkinimui. „Pas mus mieste iniciatyvų užtenka. Užtenka

finansavimo, kurį gauname. Finansavimas Alytaus mieste jaunimo ar su jaunimu dirbančioms organizacijoms yra didelis. Alytaus mieste veikia iniciatyvų modelis, kur per 1-2 savaites jaunimas gauna finansavimą. Galimybės yra sudarytos. „Nežinau ko dar reiktų jeigu viskas yra pateikta. Reikia tik patiems pasiimti“.

Planavimo dokumentai.

2020 m. 21 Švietimo programa. Priemonė 21.03.01.02 Skatinti jaunimo iniciatyvą.

Skirta – 20 000 Eur jaunimo priemonėje. Kitos lėšos (projektai, AJC ir t.t. kitose priemonėse, ne jaunimo).

2021 m. 21 Švietimo programa. Priemonė 21.03.01.02 Skatinti jaunimo iniciatyvą.

Skirta – 23 800 Eur (projektai, AJC ir t.t. kitose priemonėse, ne jaunimo).

2022 m. 33 Sumanios ir pilietiškos visuomenės ugdymo programa. Priemonė 33.2.2.02 Jaunimo iniciatyvos skatinimas – 23 600 Eur (projektai, AJC ir t.t. kitose priemonėse, ne jaunimo). Priemonė 33.2.2.02 Jaunimo teisių apsaugos vykdymas (JRK darbo užmokestis, VBL). Priemonė 33.2.2.07 Savanorystės tinklo Alytaus mieste kūrimas.

2020-2021 m.:

Švietimo programa. Švietimo programos tikslas – užtikrinti kokybišką ugdymą ir tinkamą ugdymo aplinką. Jaunimo priemonės tikslas – įgyvendinti jaunimo politiką. Uždavinys – Jaunimo socializacijos vykdymas. Priemonė 21.03.01.02 Skatinti jaunimo iniciatyvą (daugiau informacijos <https://www.alytus.lt/lt/savivaldybes-administracija/planavimo-dokumentai>).

2022 m.: 33 Sumanios ir pilietiškos visuomenės ugdymo programa. Programos tikslas – didinti gyventojų laisvalaikio užimtumo galimybes. 33.2.2 Uždavinys. Skatinti bendruomeniškumą ir bendrystę. Priemonė 33.2.2.02 Jaunimo iniciatyvos skatinimas. Priemonė 33.2.2.02 Jaunimo teisių apsaugos vykdymas. Priemonė 33.2.2.07 Savanorystės tinklo Alytaus mieste kūrimas.

Esamas planavimas grupės interviu narių vertintas teigiamai, tačiau pasigendama tiesioginio jaunimo į(si)traukimo į mažesnes, konkretesnes sritis, jaunimo įtraukimo į jam aktualių sričių veiklų planavimą: „*Bendras jaunimo aktyvumas nedidėja pastaruosius metus, o labiau mažėja, todėl būtų galima galvoti apie priemonės, kurios padėtų tą jaunimą įtraukti*“. Prieš 4-5 metus prieš miesto renginius organizatoriai pasiklausdavo, „*O kokios diskusijos jaunimas norėtų, kas būtų įdomu, o kokie atlikėjai galima paimti?*“. Tai labiau liečia jaunimo užimtumą ir laisvalaikį“. Kaip geroji patirtis buvo pateiktas Lietuvos kultūros sostinės projektas „*Kai vyko Lietuvos kultūros sostinės paruošiamieji darbai (2020-2021 m.), tai tikras jaunimas buvo suskirstytas į darbo grupes, buvo kviečiami kalbėtis, teikti idėjas, ruošti veiklos planą*“.

Jaunimo politiką įgyvendinančios savivaldybės institucijos ir valstybės tarnautojai. Savivaldybės įstaigos, jaunimo centrai, vaikų ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo įstaigos ir kitos įstaigos, dirbančios su jaunimu.

Savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus teikti pasiūlymai savivaldybės institucijoms ir įstaigoms, į kuriuos buvo atsižvelgta:

2020 m. 3 – NVO; 4 – tarybai, merui, administracijos direktoriui. 2020 m. I ketvirtį JRT teikė pasiūlymą dėl projektinės iniciatyvos „Tau, Alytau“ 2020 m. III ketvirtį (2020-09-22 d. JRT protokolu) pateiktas pasiūlymas administracijos direktoriui kompensuoti mokymų ir transporto išlaidas jaunuoliui. Remiantis JRT protokolu administracijos direktorius pasirašė įsakymą, kuriuo 2020-09-25 d. skyrė kompensaciją 2020 m. IV ketvirtį Savivaldybės merui, Tarybai, Administracijos direktoriui teikti du pasiūlymai dėl: jaunimo projektų tvarkos tobulinimo ir dėl papildomų lėšų skyrimo priklausomybių prevencijai mokyklose. 2020 m. III-IV ketvirčius teikti pasiūlymai strateginiam veiklos planui

2021 m. 10 pasiūlymų pateikta įstaigoms, organizacijoms; 5 siūlymai teikti tarybai, merui, administracijos direktoriui. Pvz., pasiūlymas dėl dalyvavimo konkurse „Lietuvos jaunimo sostinė 2023 m.“; Dėl projektinės iniciatyvos „Tau, Alytau“; Dėl apšvietimo prie dailidės ežerėlio, Dainų slėnio infrastruktūros pritaikymo jaunimui. Siūlymas dėl atviros jaunimo erdvės steigimo ir savanorystės stiprinimo. Taip pat pasiūlymai teikti gydymo įstaigoms, lopšeliams - darželiams, mokykloms, nusiųsta apie 45 laiškus su siūlymais akredituotis ir tapti priimančia organizacija. Taip pat teikti pasiūlymai jaunimui aktualiomis temomis (dėl riedlenčių parko atnaujinimo, jaunimo srities projektų, siekio bendradarbiauti su Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento ekspertais, dėl Užimtumo programos 4 priemonės (jaunimo) finansavimo didinimo, dėl finansavimo

didinimo jaunimo savanoriškai tarnybai, dėl pastabų teikimo jaunimo srities projektų paraiškų ir finansavimo tvarkos aprašo rengimui ir kt.

2022 m. 6 pasiūlymai Tarybai, Merui, Administracijos direktoriui, Strateginiam skyriui; 5 – įstaigoms, organizacijoms.

Kiekvienais metais kiekvienais metais teikiami pasiūlymai, derinami žodžiu arba elektroniniais laiškais dėl strateginio plano, jaunimo ar su jaunimu dirbančioms NVO dėl jaunimo iniciatyvų įgyvendinimo.

2020–2022 m. JRK veikla planuojama kasmet, planai atitinka JRA užduotis, JRK veiklos planuojamos pagal JRA užduotis.

AJC „Be rėmų“ misija, vizija, filosofija ir tikslai atliepia nacionalinius ir savivaldybės strateginius dokumentus bei teisės aktus, reglamentuojančius neformaliojo vaikų ar suaugusiųjų švietimo nuostatas.

Fokus grupėje pabrėžta, kad itin glaudus ir efektyvus bendradarbiavimas vyksta padedant JRK. Kai kurie fokus grupės nariai nurodė, kad norėtų glaudesnio bendradarbiavimo su Švietimo ir sporto skyriumi. Akcentuota, kad jaunimo organizacijos veikia kartu, vykdo bendras veiklas ir jų bendradarbiavimas tarpusavyje yra sėkmingas. Paaiškėjo, kad Savivaldybė, jos įstaigos yra atviros jaunimui. AJC yra patalpa, kurioje gali rinktis organizacijų atstovai. Taip pat gali jaunuoliams sudaromos sąlygos naudotis Alytaus kolegijos patalpomis, Savivaldybė visada priima ir suteikia patalpas jaunimui. Savivaldybės patalpose (Tarybos posėdžių salėje ar mažesnėje salėje) vyksta jaunimo organizacijų, kitų jaunimo grupių posėdžiai, pasitarimai, renginiai.

Teigiama, kad *„kituose miestuose prireikia įvairių peticijų, o Alytaus mieste to nereikia. Nereikia kryžiaus kelių eiti, bendradarbiavimas yra paprastas. Užtenka padiskutuoti ir darbai vyksta. Buvom Lietuvos kultūros sostinė, pretendavome tapti Lietuvos jaunimo sostine“*; *„Idėja dėl dalyvavimo Lietuvos jaunimo sostinės konkurse kilo aktyviam jaunimui. JRK šiai minčiai iš karto pritarė. Iš karto prasidėjo bendras darbas, kuriame dalyvavo ne tik jaunimas, bet ir kultūros ir kitų įstaigų vadovai“*; *„Jaunimui svarbu būti įtrauktiems ir išklaustiems, tai skatina jų motyvaciją“*.

Apibendrinant grupės interviu nuomonę pastebima, kad, nors jaunimo atstovai ir pabrėžia, jog tobulėti visuomet yra kur (jaunimui jautrios ir aktualios švietimo, kultūros sritys), vis dėl to esamo bendradarbiavimo pakanka, jį galima apibūdinti kaip sėkmingą. Darbo grupės narių nuomone, svarbiausi šios srities privalumai yra tai, kad jaunimo politikos formavimui ir finansavimui, jos skatinimui bei jaunuolių aktyviam įsitraukimui Alytaus mieste skiriamas didžiulis dėmesys, pastebimas glaudus bendradarbiavimas tarp organizacijų. Savivaldybės vadovai atsižvelgia į jaunimo, su jaunimu dirbančių asmenų, jaunimo organizacijų ir kt. siūlymus. Vis dėl to, kas liečia jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimą, darbo grupės narių įžvalga, galėtų būti įvairiapusiškesnio bendradarbiavimo skatinimas (šiuo metu jis dažniausiai vyksta tarp tų pačių organizacijų, o savivaldybė labiau bendrauja su mokiniais. Švietimo įstaigomis. Taip pat siekiant plėtoti ir vystyti jaunimo politiką šioje srityje svarbu skirti daugiau lėšų jaunimo politikos skatinimui ir siekti papildomo lėšų pritraukimo, motyvuojant jaunimo organizacijas, su jaunimu dirbančias organizacijas kofinansuojant jį inicijuojamus bei įgyvendinamus projektus, o ne tik skiriant pilną jų finansavimą. Taip pat svarbu skirti daugiau dėmesio siekiant jaunimui suteikti grįžtamąjį ryšį, t. y. Infomuoti jiems priimtinais būdais kaip buvo įgyvendinti jų pasiūlymai, kiek atsižvelgta į juos ir pan. Taigi skiriamos papildomos lėšos, dėmesys projektų kofinansavimui, įvairesnių jauno žmogaus amžiaus grupių įtraukimas, skirtingų organizacijų sutelkimas bei į organizacijų veiklą neįsitraukusių jaunuolių skatinimas dalyvauti jaunimo politikos formavime bei įgyvendinimą leistų Alytaus m. savivaldybei plėtoti ir vystyti jaunimo politikos formavimą bei finansavimą. Tikslinga jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimą Alytaus m. savivaldybėje 2020–2022 m. vertinti labai gerai ir skatinti ją plėtoti, vystyti atsižvelgiant į pateiktus siūlymus, tobulintinas sritis.

2 sritis. Galimybės jaunimui aktyviai dalyvauti politiniame, pilietiniame ir visuomeniniame gyvenime

Sritis apibūdinama pagal 3 indikatorius: 1) Jaunimo dalyvavimas savivaldybės institucijų, Sritis apibūdinama pagal 3 indikatorius: 1) Jaunimo dalyvavimas savivaldybės institucijų, taip pat jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų, neformaliojo švietimo įstaigų, atvirųjų jaunimo centrų ir atvirųjų jaunimo erdvių veikloje (toliau – jaunimo veikla); 2) Tarptautiniai ryšiai, mainai, bendradarbiavimo projektai, finansuojami ar kofinansuojami iš savivaldybės biudžeto; 3) Įvairių jaunimo grupių, jaunų žmonių, dėl socialinių, ekonominių, kultūrinių ar politinių priežasčių negalinčių būti lygiaverčiais visuomenės dalyviais (toliau – socialinę atskirtį patiriantys jauni žmonės), situacija ir darbas su jais.

Jaunimo dalyvavimas savivaldybės institucijų, taip pat jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų, neformaliojo švietimo įstaigų, atvirųjų jaunimo centrų ir atvirųjų jaunimo erdvių veikloje (toliau – jaunimo veikla):

Savivaldybėje aktyviai veikiantys jaunimo ir su jaunimu dirbančiose organizacijose jaunimo skaičius Alytaus miesto jaunimo organizacijų sąjungos „Apskritasis stalas“ (toliau – AVJOSAS) duomenimis yra toks: 2020 m. – 2195 nariai (nėra atskirai išskirtų jaunimo atstovų); 2021 m. – 2082 jauni žmonės; 2022 m. – 2082 jauni žmonės. 2020–2022 m. veikė 16 AVJOSAS priklausančių jaunimo ar su jaunimu dirbančių organizacijų.

Analizuojant galimybes jaunimui aktyviai dalyvauti politiniame, pilietiniame ir visuomeniniame gyvenime itin svarbus jaunų žmonių įtraukimas į komisijas, darbo grupes. 2020 metais 6 komisijose, darbo grupėse ir JRT dirbo 16 jaunuolių. 2021–2022 m. į 7 komisijų, darbo grupių ir JRT veiklą įsitraukė 17 jaunuolių. 2020–2022 Alytaus miesto savivaldybės jaunimo reikalų taryboje (kiekvienoje kadencijoje) pariteto principu buvo renkami ir 7 jaunuoliai, t. y. jaunimas nuo 14 iki 29 metų.

Jaunimo siūlymai, pastabos yra susiję su jiems aktualiomis temomis: pozicija Švietimo ir sporto skyriui, merui dėl 5–11 kl. moksleivių grįžimo į mokyklas ir kontaktinio ugdymo (Covid-19 laikotarpiu, 2021 m. balandžio mėn.); siūlymas Švietimo ir sporto skyriui, merui, vicemerams ir administracijos direktoriui dėl įteikimo būtiniausiųjų mokyklinių prekių krepšelio visiems būsiesiems pirmokams Savivaldybėje ir pan.

VšĮ Alytaus miesto bendruomenės centras (toliau – AMBC) yra nestacionari socialinių paslaugų įstaiga, jos pagrindinė veikla – organizuoti ir teikti sociokultūrinės, kitas bendrąsias socialines ir kultūrinės paslaugas Alytaus miesto bendruomenei – atskiriems asmenims, grupėms ir organizacijoms, siekiant užkirsti kelią asmens, šeimos, bendruomenės socialinėms problemoms kilti bei visuomenės socialiniam saugumui užtikrinti.

VšĮ Alytaus miesto bendruomenės centras teikia paslaugas ir vykdo įvairią šeimos gerovės ir jaunimo užimtumo veiklą, užtikrina Vaikų dienos centro paslaugų prieinamumą miesto mažiesiems. Besikreipiantiems asmenims sudaromos galimybės ugdyti save kaip visuomenės narį, padėti suprasti atsakomybę ir gebėjimą savarankiškai spręsti iškilusias problemas. Miesto jaunuoliai gali lankytis atviraime jaunimo centre „Be rėmų“ – jame orientuojamasi tiek į individualius asmens poreikius, tiek į darbą su jaunimo grupėmis. Centre teikiamos visos paslaugos, kurių prireikia besikreipiančiam: informavimo, konsultavimo, socialinių ir gyvenimo įgūdžių ugdymo, sociokultūrinės, prevencinės ir kitos su individualiu asmens ugdymu susijusios paslaugos. Taip pat organizuojama įvairi veikla ir užimtumas, siekiant didinti jaunimo motyvaciją ir gebėjimus sėkmingai integracijai į darbo rinką ir pilnaverčiam visuomeniniam funkcionavimui.

2020 m. Atviras jaunimo centras (COVID-19 laikotarpis):

Bendras unikalių lankytojų skaičius – 264;

Darbas gatvėje su jaunimu – unikalių jaunų žmonių skaičius – 105.

2021 m. Atviras jaunimo centras (COVID-19 laikotarpis):

Bendras unikalių lankytojų skaičius – 426;

Darbas gatvėje su jaunimu – unikalių jaunų žmonių skaičius – 131.

2022 m. Atviras jaunimo centras ir atvira jaunimo erdvė:

Bendras unikalių lankytojų skaičius – 743.

Darbas gatvėje su jaunimu – unikalių jaunų žmonių skaičius – 123.

Vaikų dienos centre „Viena šeima“ teikiama šeimos įgalinimo paslauga – stengiamasi padėti visoms šeimoms, susiduriančioms su vienokiais ar kitokiais rūpesčiais. Teikiant paslaugą stengiamasi kompleksiskai ir tikslingai dirbti su visa šeima, jos situaciją įtakojančiais veiksniais, ugdyti šeimos narių gebėjimus priimti atsakomybę už savo sprendimus bei savo ir savo šeimos gyvenimo kūrimą. Bendradarbiaujant su Alytaus miesto savivaldybės vaiko gerovės komisija į Atvirą jaunimo centrą bei Vaikų dienos centrą prasmingai leisti laisvalaikį nukreipiami vaikai ar jaunuoliai, kuriems komisija skiria vaiko minimalios priežiūros priemones. Skirtos priemonės orientuotos į vaiko pažinimo, ugdymosi, saviraiškos poreikių tenkinimą, ugdant ir plėtojant jo bendrąją kompetenciją, užtikrinant prasmingą, aktyvų dalyvavimą vietos bendruomenėje. Socialiniai darbuotojai stengiasi ugdyti vaiko/jaunuolio socialinę ir emocinę kompetenciją, didinti socialinį sąmoningumą, ugdyti gebėjimą kurti bendravimu ir bendradarbiavimu grįstus santykius, atsispirti socialiniam spaudimui, mokytis kritiškai mąstyti ir vertinti situaciją, priimti atsakingus sprendimus. Dirbama tiek individualiai (metodai, padedantys apibūdinti problemą; metodai, kurie leidžia atskleisti ir pastebėti naujas galimybes; metodai, padedantys įveikti baimes ir klaidingus įsitikinimus), tiek grupėje (mokymo, tarpusavio pagalbos, paramos ir palaikymo, laisvalaikio praleidimo tikslais).

Pastebėjus, jog Alytuje yra daugybė mokyklinio amžiaus jaunuolių, kurie nedalyvauja jokiaje popamokinėje veikloje, neformaliajame ugdyme, todėl renkasi buvimą gatvėje, AMBC vykdo kryptingą darbą – socialiniai darbuotojai, dirbantys su jaunimu gatvėje (gatvės darbuotojai) eina į jau iš anksto identifikuotas jaunuolių susibūrimo vietas siekdami mažinti gatvėje laiką leidžiančių jaunuolių socialinę atskirtį ir didinti jų aktyvų dalyvavimą visuomenės gyvenime.

Siekdamas pagerinti paslaugų teikimą ir prieinamumą, AMBC įgyvendina Alytaus bendruomeninių šeimoms namų veiklą, jos tikslas – sudaryti sąlygas Alytaus miesto šeimoms gauti kompleksiskai teikiamas paslaugas, siekiant suteikti galimybes šeimoms įveikti iškilusius sunkumus ir krizes. Dalyviams nemokamai teikiama psichosocialinė pagalba, organizuojami pozityvios tėvystės įgūdžių mokymai, teikiamos mediacijos paslaugos, organizuojami šeimų klubai, žygiai šeimoms, šeimų sportinės aktyvios rungtys, stovyklos šeimoms.

Daugiau informacijos apie socialines paslaugas jaunimui galima rasti 2020–2022 metų socialinių paslaugų planuose <https://www.alytus.lt/lt/savivaldybes-administracija/veiklos-sritys/socialine-parama-ir-paslaugos>.

Alytaus mieste veikia šie socialinės priežiūros centrai ir juose lankosi toks skaičius vaikų (2 lentelė):

2 lentelė. Alytaus mieste veikiančios socialinės priežiūros centrai ir jų lankytojų skaičius

	Pavadinimas	Juridinis statusas/savininkas	Vietų skaičius	Lankytojų skaičius
Socialinės priežiūros centrai	VO „Gelbėkit vaikus“	VO	25 vietos	28 vaikai
	Maltos ordino pagalbos tarnyba	Maltos ordino pagalbos tarnyba	21 vieta	27 vaikai
	VšĮ Alytaus miesto socialinių paslaugų centras	Visuotinis dalininkų susirinkimas	20 vietų	49 vaikai
	VšĮ „Vilniaus SOS vaikų kaimas“	VšĮ	25 vietos	27 vaikai
	VšĮ „Aš čia...“	VšĮ	15 vietų	23 vaikai
	VšĮ Alytaus bendruomenės centras	Savivaldybės taryba	20 vietų 10 vietų	23 vaikai

2 lentelės tęsinys

	Pavadinimas	Juridinis statusas/savininkas	Vietų skaičius	Lankytojų skaičius
Socialinės priežiūros centrai	VšĮ „Parama šeimai Dzūkijoje“	VšĮ	25 vietos 20 vietų	38 vaikai

Socialinės paslaugos jaunuoliams ir suaugusiems žmonėms teikiamos 6 Alytaus miesto savivaldybės finansuojamose įstaigose: BĮ Alytaus nakvynės namuose, VšĮ Alytaus miesto bendruomenės centre, VšĮ Alytaus miesto socialinių paslaugų centre, BĮ Alytaus šeimos centre, VšĮ Alytaus poliklinikoje, VšĮ Alytaus medicininės reabilitacijos ir sporto centre.

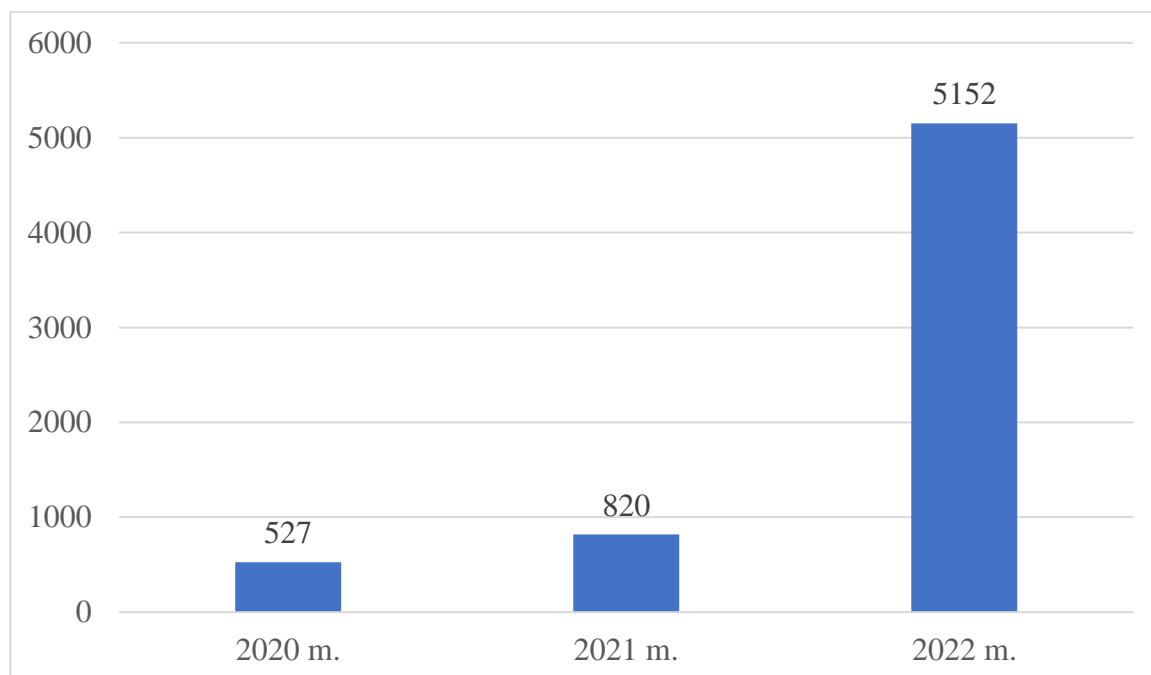
Siekdama tinkamai informuoti gyventojus apie socialines paslaugas, 2021 m. rudenį Alytaus miesto savivaldybė išleido lankstinuką „Kokias socialines paslaugas galite gauti Alytuje?“, kuriame trumpai ir aiškiai pateikiama informacija apie visas Alytuje teikiamas socialines paslaugas.

Svarbu pastebėti, kad COVID-19 metu jaunimo veiklos buvo ribojamos visoje Lietuvoje. Vis dėl to poreikis darbui su jaunimu išliko ir jaunimas jaučiasi tam tikru momentu praradęs šią galimybę: „*Teko bendrauti su Šiaurės šalių jaunimu, tai jaunimui buvo sudarytos visos galimybės rinktis po pamokų*“. Covid-19 laikotarpiu buvo vadovujamasi Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Jaunimo reikalų agentūros. Buvo apribotas lankytojų skaičius. „*Tuo metu psichoemocinė jaunimo būklė buvo labai suprastėjusi, matėm socialinio kontakto vengimą*“. Tačiau bendravimas, kontaktas su jaunuoliais buvo išlaikytas socialinių tinklų, individualių susitikimų pagalba. Taigi „*<...> jaunimas nesijaučia atskirtas, nes į jaunimo organizacijos veiklą įsitraukė po Covid-19, tai priklauso nuo pačio jaunuolio motyvacijos*“, tačiau pasekmės šio laikotarpio jaučiamos „*Po pandemijos sumažėjo norinčių savanoriauti renginiuose*“.

Jaunimo organizacijų, atstovaujančių tam tikros dalies jaunų žmonių interesams (pvz., miesto moksleivių taryba), skaičius 2020–2022 m. nekito – tokių organizacijų buvo 16.

Jaunų žmonių, dalyvavusių rengiant savivaldybės strateginio planavimo dokumentus, skaičius 2020–2022 m. – 3.

Jauni žmonės, dalyvaujantys jaunimo iniciatyvose, projektuose, programose 2020–2022 m. (2 pav.):

2 pav. Jauni žmonės, dalyvaujantys jaunimo iniciatyvose, projektuose, programose

Kaip matyti, jaunų žmonių dalyvavimą jaunimo iniciatyvose, projektuose, programose, t. y. įvairiose jaunimo veiklose Covid-19 laikotarpis ribojo, 2020 m. tokiose veiklose dalyvavo 527 jaunuoliai, 2021 m. – 820, 2022 m. jaunimo veiklų dalyviais buvo 5152 jaunuoliai.

Taigi analizuojamu laikotarpiu jaunimo iniciatyvose, projektuose, programose dalyvavo 6499 jaunų žmonių (duomenys iš ataskaitų, daugiau informacijos <https://www.alytus.lt/lt/savivaldybes-administracija/veiklos-sritys/jaunimas>)

Svarbu pastebėti, kad į veiklas įsitraukusių jaunuolių yra daugiau, kadangi dar yra švietimo srities projektai, kuriuose dalyvauja jauni žmonės, kitos NVO iniciatyvos.

Svarbiausiu įsitraukimą lemiančiu veiksmu įvardinta paties jaunuolio motyvacija „*Nuo pačio žmogaus priklauso kiek jis yra imlus veikloms, kiek aktyvus*“, pabrėžiamas lyderio vaidmuo: „*Kai matai kito veiklą, tada ir pačiam yra motyvacijos*“. Taip pat išsakytas lūkestis, kad, atsižvelgiant į esamą situaciją, kai jaunimo įsitraukimas vis sunkiau pasiekiamas, kad su jaunimu tiesiogiai daugiau bendrautų pačios organizacijos, „*Reikia eiti pas jaunimą, o ne laukti kol jie ateis*“; „*Pirminį žingsnį ir akcentą turėtų padaryti savivaldybė ir jaunimo organizacijos, jos turėtų ateiti pas jaunus žmones ir paskatinti dalyvauti ir įsitraukti dalyvauti*“.

Tarptautiniai ryšiai, mainai, bendradarbiavimo projektai, finansuojami ar kofinansuojami iš savivaldybės biudžeto:

Savivaldybės skiriamos lėšos tarptautiniams mainams, projektams finansuoti ar kofinansuoti 2020–2022 m. kofinansavimui skirta 55 888,80 Eur. Šią priemonę kuruoja Švietimo ir sporto skyrius. 2020–2022 m. įvairius projektus vykdė daugelis švietimo įstaigų.

2021 m. vyko nuotolinė konferencija su Vokietijos atstovais (Brandenburgo žemė). Skaitytas pranešimas jaunimo politikos tema. 2021 m. rugsėjo mėn. Interreg projektas „Bendradarbiavimas kuriant inovatyvias ir sveikas aplinkas“, dalyvavo atstovai iš Lenkijos, skaitytas pranešimas apie jaunimo politiką Lietuvoje.

Įvairių jaunimo grupių, jaunų žmonių, dėl socialinių, ekonominių, kultūrinių ar politinių priežasčių negalinčių būti lygiaverčiais visuomenės dalyviais (toliau – socialinę atskirtį patiriantys jauni žmonės), situacija ir darbas su jais:

Socialinę atskirtį patiriantys jauni žmonės, dalyvaujantys jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų veikloje – apie 150.

Savivaldybės vykdomos programos tautinėms mažumoms priklausančių jaunų žmonių integracijai – 3.

Finansuotos 7 programos ir projektai, skirti darbui su socialinę atskirtį patiriančiais jaunais žmonėmis.

Susiduriama su situacija, kada, siekiant atsižvelgti į įvairių jaunimo grupių poreikius, išklausti juos, pastebimas per mažas jų įsitraukimas „*Visada buvo laisvė suteikta siūlyti idėjas, bet ne visada neaktyvus jaunimas idėjų turėjo*“. Tačiau tuo pačiu pastebima, kad, įvertinus situaciją, ieškoma būdų kaip pritraukti pažeidžiamų grupių jaunimą: „*Esame sprendimų paieškoje, bandome savo veiklas orientuoti į tai ko jaunimui norisi*“. Pastebima, kad svarbu turėti su jaunuoliais dirbantį specialistą, pvz. psichologą, užtikrinti nuolatinių tokio pobūdžio paslaugų teikimą jauniems žmonėms: „*Svarbus akcentas dėl psichologinės sveikatos. Buvo sunku rasti psichologą. Alytaus mieste veikia Visuomenės sveikatos biuras, bet informacijos trūko*“; „*2022 metais mokykloje iš mokyklos pusės buvo siūsta informacija apie nemokamas psichologo konsultacijas, bet ta informacija pasimiršta*“; „*Trūksta pokalbio iš emocinės pusės su moksleiviais*“.

Darbo grupės nariai pastebi, kad visose srityse, kur kalbama apie jaunimą, jaunimą stengiamasi įtraukti į įvairias komisijas, darbo grupes. Svarbu tai, kad jaunimo nuomonė yra vertinama, jaunimo atstovai laikomi lygiaverčiais partneriais priimant sprendimus, susijusius su jaunais žmonėmis, dalyvavimui sudaromos įvairiapusiškos galimybės. Svarbu pastebėti, kad, Jaunimo reikalų agentūrai atliekant jaunimo politikos vertinimą savivaldybėse, Alytaus miesto savivaldybė įvardinama kaip pirmaujanti būtent jaunimo interesų atstovavimo, jaunimo dalyvavimo, įgalinimo srityje. 2020 m. ji buvo 10 vietoje, 2021 m. – 6, o 2022 m. – 3 tarp visų 60-ies savivaldybių. Jaunimo reikalų agentūros ataskaitoje pažymima, kad 2021 m. Alytaus miesto savivaldybė buvo viena iš 6 savivaldybių, kurios įgyvendino visas rekomenduotas jaunimo dalyvavimo, įgalinimo ir atstovavimo srities užduotis. Alytaus m. savivaldybėje sudaromos puikios

galimybės jaunimui aktyviai dalyvauti politiniame, pilietiniame ir visuomeniniame gyvenime. Kita vertus, darbo grupės nariai, pastebi, kad siekiant ir toliau puikiai įgyvendinti analizuojamą sritį tikslinga plėsti informavimo lauką, kad informacija pasiektų daugiau jaunimo ir jie įsitrauktų į pokyčius Alytaus mieste, aktyviau išsakytų savo nuomonę. Tai itin svarbu, nes, darbo grupės narių pastebėjimu, iš dalies mažėja Jaunimo įsitraukimas į Jaunimo politiką, jaunesnio amžiaus jaunuoliai nepakankamai motyvuoti įsitraukti į politinius, sprendimų priėmimo procesus.

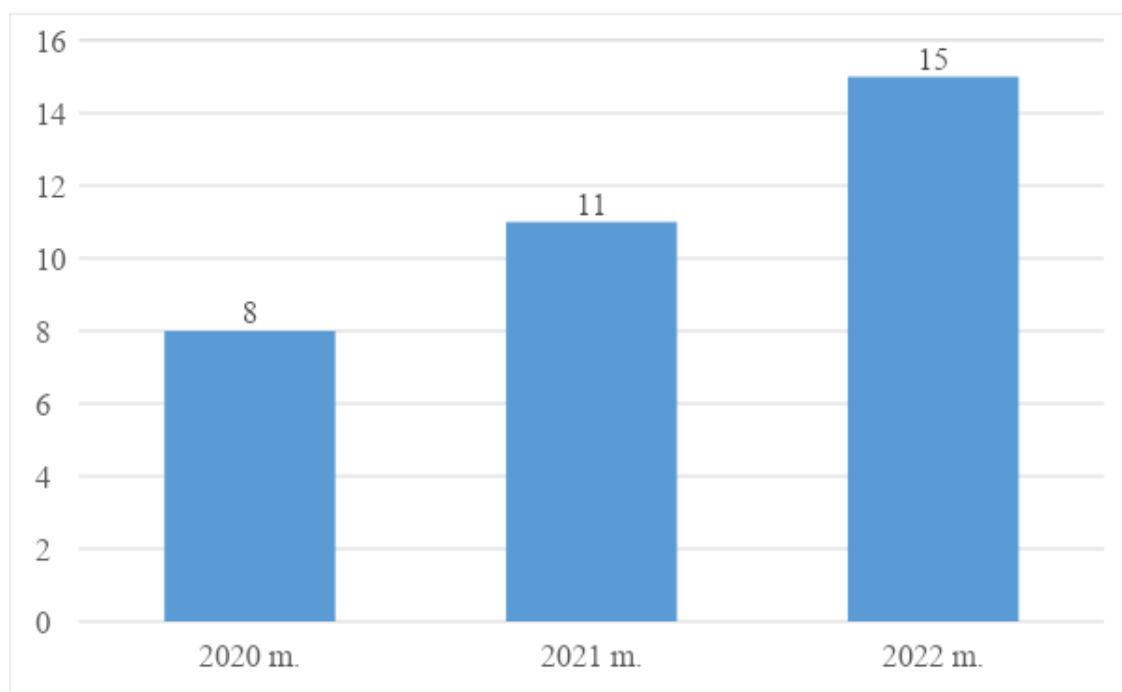
3 sritis. Informavimo, konsultavimo, orientavimo, paramos ir pagalbos teikimo, instruktavimo, mokymo ir nukreipimo į kitas institucijas paslaugų, skirtų jauniems žmonėms, visuma

Sritis apibūdinama pagal 2 indikatorius: 1) Jaunimo informavimo ir konsultavimo priemonės ir būdai; 2) Jaunimo informavimas ir konsultavimas per jaunimo informavimo taškus arba centrus.

Jaunimo informavimo ir konsultavimo priemonės ir būdai:

Savivaldybėje, atsižvelgiant į tikslines grupes, jaunuoliai informuojami bei konsultuojami įvairiais būdais: pradedant informaciniais leidiniais, žinutėmis socialiniuose tinkluose, baigiant diskusijų organizavimu aktualiomis temomis. Jaunimo informavimas didinamas ir organizuojant diskusijas įvairiomis aktualiomis temomis.

Skirtingomis jaunimo politikos įgyvendinimo temomis surengtos jaunų žmonių diskusijos (3 pav.):

3 pav. Skirtingomis jaunimo politikos įgyvendinimo temomis surengtos jaunų žmonių diskusijos

Kaip matyti, kasmet surengiama nemažai diskusijų įvairiais jaunimo politikos klausimais: 2020 m. tokių diskusijų buvo 8; 2021 m. – 11, o 2022 m. – 15.

Siekiant atliepti jaunimo poreikius kai kurie renginiai organizuoti nuotoliu dėl COVID-19 situacijos. Jaunimo diskusijų temos buvo įvairios: JST; PO akreditacija; Jaunimo priklausomybių tema; Atviras darbas Covid-19 fone; Gatvės darbas ir Covid-19; Jaunimo projektų, iniciatyvų klausimai ir kt.

Jauni žmonės, dalyvavę diskusijose įvairiomis jaunimo politikos įgyvendinimo temomis yra sunkiai įvardinamas, tačiau laikoma, kad kiekvienoje diskusijoje dalyvauja nuo 6 iki 20 jaunų žmonių. Taip pat svarbu tai, kad diskusijos neretai organizuojamos atsižvelgiant į tai, kokius aktualius klausimus įvardina patys jauni žmonės, t. y. atsižvelgiama į tai, kokie yra apklausų, tyrimų duomenys.

Jaunimui skirtas klausimynas (interviu/apklausa) analizuojamais metais buvo pateikiamas kasmet, apklausos metu buvo apklausiami 284-500 respondentų:

2020 m. apklausta 500 respondentų;

2021 m. apklausta 402 respondentai;

2022 m. apklausti 284 respondentai.

Daugiau informacijos <https://www.alytus.lt/lt/savivaldybes-administracija/veiklos-sritys/jaunimas>.

Informacija apie savivaldybėje veikiančias jaunimo ir su jaunimu dirbančias organizacijas ir jų veiklą pateikiama viešai savivaldybės tinklapyje. Taip pat informacija teikiama socialiniame tinkle „Facebook“ (paskyros „Alytaus jaunimas“, „Yra ką veikti Alytuje“), www.alytus.lt puslapyje pateikiamas jaunimo srities „baneris“.

Informavimas, konsultavimas vykdomas ir kitomis formomis. Savivaldybėje teikiama spausdinta ir elektroninė informacinė medžiaga, skirta su jaunimu dirbantiems asmenims ir jaunimo ir su jaunimu dirbančioms organizacijoms, prisidedančioms prie informacijos, metodinės medžiagos ir gerosios praktikos sklaidos: Alytaus miesto bendruomenės centras išleido knygėlę apie darbą gatvėje. Įgyvendintas europinis projektas „Bendradarbiavimas kuriant inovatyvias ir sveikas aplinkas“. Sukurta edukacinė metodika: <https://www.dzukijosmokykla.lt/wp-content/uploads/2022/10/Socio-educational-methodology-for-children-and-youth-integration.pdf>.

Teikiant informaciją, konsultuojant svarbus vaidmuo tenka Alytaus miesto mokinių tarybai (toliau – AMMT). Pastebima, kad 2020–2022 m. AMMT palaikė itin glaudų bendradarbiavimą su mokinių savivaldomis. Kadangi kiekviena mokinių savivalda yra kuruojama mokinių savivaldos kuratoriaus (tai mokyklos mokytojas, kuris padeda savivaldai bendradarbiauti su mokyklos administracija, pataria įvairiais klausimais), dėmesys skirtas bendradarbiavimui su kuratoriais ir informacijos sklaidai mokyklose jų pagalba. Taip pat 2020–2022 m. AMMT mokslo metų kiekvieną mėnesį organizuodavo pasitarimus Vadovų klubuose, kuriuose dalyvaudavo bent po vieną moksleivių atstovą iš kiekvienos mokyklos (dažniausiai savivaldos deleguodavo mokinių savivaldos pirmininką).

Jaunuoliai taip pat konsultuojami bei jiems teikiama išsami informacija ir atviraime jaunimo centre, atviroje erdvėje.

Nuo 2019 m. Alytuje veikia pirmasis Lietuvoje regioninis karjeros centras jaunimui „Karjeras“ (toliau – RKC „Karjeras“). RKC „Karjerą“ iniciavo „Kurk Lietuvai“ projekto dalyvės A. Naginionytė ir D. Dilienė. Alytaus „Karjero“ valdymo grupėje nuo 2019 m. dirba Alytaus miesto savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius ir Švietimo ir sporto skyriaus vedėjo pavaduotojas. Valdymo grupė, sudaryta iš 2 Alytaus miesto savivaldybės administracijos, 2 Jaunimo reikalų agentūros ir 2 Užimtumo tarnybos atstovų, nuo 2019 metų organizuoja posėdžius ir sprendžia įvairius su veikla ar mokymų organizavimu ir finansavimu susijusius klausimus. Valdymo grupei priimti sprendimus padeda ir posėdžiuose dalyvauja ir darbo grupė. 2022 m. Alytaus miesto savivaldybės taryba pasirašė keturšalę sutartį, kurioje be minėtų trijų šalių dar bendradarbiaujama ir su Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centru. Alytaus miesto savivaldybė, Jaunimo reikalų agentūra, Užimtumo tarnyba 2020–2022 m. organizavo ir finansavo verslumo mokymus mažiau motyvuotiems jaunuoliams.

RKC „Karjere“ vieno langelio principu jaunas žmogus gali gauti visas reikalingas paslaugas karjeros valdymui – nuo individualių konsultacijų, informacijos apie praktikas ir savanorystę mieste iki verslumo skatinimo.

RKC „Karjere“ teikiamos šios paslaugos:

- Profesinio orientavimo (individualios konsultacijos, grupinės konsultacijos, karjeros planavimo testai, psichologo konsultacijos);
- Profesijos pasimatavimas (savanorystė ir šešėliavimas);
- Verslumo ir motyvacijos skatinimas;
- Konsultaciniai renginiai;
- Bendradarbiavimas su verslu;
- Vizitai ir praktika įmonėse.

RKC „Karjero“ suteiktų paslaugų statistika:

2020 m. RKC „Karjere“ 254 moksleiviui suteiktos individualios konsultacijos studijų, profesijos, mokomųjų dalykų pasirinkimo bei savęs pažinimo temomis. Individualių konsultacijų metu moksleiviai domėjosi ne tik studijų Lietuvoje, bet ir užsienyje galimybėmis. Individualios konsultacijos trukmė svyravo nuo 0,5 val. iki 2 val. Dėl individualių konsultacijų dažniausiai kreipėsi antros gimnazinės klasės moksleiviai (40 proc.) kiti – pirmos (5 proc.) ir trečios (20 proc.) ir ketvirtos (15 proc.) gimnazinės klasės moksleiviai, studentai ir profesinės mokyklos mokiniai (15 proc.) bei progimnazijų moksleiviai (5 proc.). Pedagoginės psichologinės tarnybos psichologai konsultavo 7 centro lankytojus, tai sudaro ~ 5 proc. visų į individualias konsultacijas atėjusių jaunuolių. Savo kontaktus pateikę jaunuoliai turėjo galimybę gauti naujausią informaciją apie laisvas darbo vietas ir darbdavių vykdomas atrankas. Centro veikla dėl karantino 2020 m. daugiausiai vyko nuotoliniu būdu. Moksleiviai ieškojo pagalbos, rinkdamiesi mokymosi dalykus ugdymo planuose, savanorystės pasiūlymų – jiems buvo svarbu tinkamai pasirinkti mokomuosius dalykus ir pasitikrinti, ar pasirinkta studijų sritis jiems tinka. Vyresni jaunuoliai iki 29 m. domėjosi savo verslo kūrimo galimybėmis, registracija ir išmokomis Užimtumo tarnyboje. Regioninio karjeros centro komanda organizavo 61 informacinį, profesinį ir motyvacinį renginį moksleiviams bei 9 pažintinius vizitus į Alytaus miesto įmones.

2021 m. RKC „Karjere“ 44 moksleivių suteiktos individualios konsultacijos studijų, profesijos, mokomųjų dalykų pasirinkimo bei savęs pažinimo temomis. Individualių konsultacijų metu moksleiviai domėjosi ne tik studijų Lietuvoje, bet ir užsienyje galimybėmis. Regioninio karjeros centro komanda organizavo 37 informacinius, profesinius ir motyvacinius renginius moksleiviams, kuriuose dalyvavo 1192. Organizuoti virtualūs pažintiniai vizitai į Alytaus miesto įmones. Per 2021 metus „Karjeras“ padėjo įsidarbinti 6 mokiniams atostogų metu. Vienam studentui pagelbėjo surasti praktikos vietą. Centras dalyvavo MMT forume „Šiandien kuriu rytojų“, taip pat šalies mokytojams ir klasių vadovams skirtoje konferencijoje „Ateities profesijos, darbo rinkos apžvalga“.

2022 m. RKC „Karjere“ 6997 moksleiviams ir jauniems asmenims iki 29 metų suteiktos individualios konsultacijos karjeros planavimo, studijų, profesijos, mokomųjų dalykų pasirinkimo bei savęs pažinimo temomis. RKC organizuojuose informaciniuose, motyvaciniuose, profesiniuose užsiėmimuose, dalyvavo per 34111 mokinių ir jaunuolių iki 29 m. amžiaus. Veiklinimo renginiuose susipažino su skirtingomis profesijomis 8679 mokiniai nuo 14 m. ir jaunimas iki 29 m.

Grupės interviu metu, analizuojant šią sritį dar kartą buvo pabrėžtas specialisto vaidmuo, tačiau tokio, kuris atlieptų jaunimo poreikius: „*Bandėme daryti konsultacijas su vietiniais psichologais, tačiau jaunimas nėjo į šias konsultacijas. Kai atsirado kviestinis psichologas, tas aktyvumas kartais išaugo*“.

Jaunimo informavimas ir konsultavimas per jaunimo informavimo taškus arba centrus:

2020–2022 m. Alytaus miestą aptarnauja Varėnos informacinis taškas. Anksčiau nei 2017 m. Alytaus mieste veikė jaunimo informavimo, konsultavimo taškas, tačiau jo veikla nepasiteisino, nors taškas buvo patrauklioje vietoje, pačiame miesto centre.

Nuolat bendradarbiaujama su RKC „Karjeras“ jaunimo informavimo ir konsultavimo klausimais. JRK dirba RKC „Karjero“ valdyboje nuo 2019 metų, taip pat, siekiant suteikti savalaikę ir aktualią informaciją nuolat bendradarbiaujama su Nacionaline jaunimo reikalų koordinatorių asociacija, Jaunimo reikalų agentūra (toliau – JRA), įvairiomis NVO, įstaigomis, organizacijomis.

Grupės interviu metu buvo analizuojamas jaunimo informavimo ir konsultavimo poreikis per jaunimo informavimo taškus arba centrus. Paaiškėjo, kad šis centras Alytaus savivaldybėje buvo, tačiau, nesant pakankamam tokio centro poreikiui, buvo nuspręsta jaunimui informaciją teikti bei juos konsultuoti kitokiomis formomis: „*Informavimo taškas buvo, nelabai kas domėjosi tuo tašku*“. Paaiškėjo, kad poreikio minimai paslaugai nėra ir šiuo metu (bei analizuojamu laikotarpiu): „*Nėra labai aiškaus poreikio informavimo paslaugai*“. Atviro jaunimo centro darbuotojo teigimu „*Mes esame informavimo taškas, vykdomė tą, ką privalome vykdyti, tačiau konsultacijų poreikio neatsiranda*“. Pastebima, kad jaunuoliai informuojami bei konsultuojami pagal jų poreikį, nuolat: „*Informavimo darbas nuolat vykdomas kasdieniniame darbe, bet kaip atskiro taško nereikia*“; „*Nuolat savo darbe net nejausdami mes konsultuojame jaunimą įvairiais jiems rūpimais klausimais*“; „*Nejaučiam kai konsultuojame jaunimą. Dirbant su jaunimu gatvėje konsultacijos labai žemiškos, kaip gauti paramą maistu ir t.t. Kasdieniniai klausimai kaip išgyventi šią dieną*“.

Savivaldybėje naudojami įvairūs jaunų žmonių informavimo ir konsultavimo būdai, orientuojamasi į žinias ir faktus grindžiamos jaunimo politikos įgyvendinimą, taip siekiant skatinti diskusijas jaunimui aktualiomis temomis, įvardintomis apklausų metu. Savivaldybėje nėra vykdomas jaunimo informavimas ir konsultavimas per jaunimo taškus arba centrus, nes šią funkciją tikslingai atliepia RKC „Karjeras“. Darbo grupės narių nuomone, informavimo, konsultavimo, orientavimo, paramos ir pagalbos teikimo, instruktavimo, mokymo ir nukreipimo į kitas institucijas paslaugų, skirtų jauniems žmonėms, visuma Savivaldybėje vertintina labai gerai, tačiau tikslingai įvardinti tikslines grupes bei būdus, skirtus informuoti bei pasiekti šias grupes, ir nors, šiandien informavimo taškas nėra aktualus jaunimui (pastarųjų tyrimų rezultatai rodo, kad šias paslaugas tikslingai integruoti į kitas darbo su jaunimu formas), svarbu ieškoti alternatyvių būdų kaip pasiekti jaunimą (programėlių ar pan. priemonių pagalba).

4 sritis. Jaunų žmonių veiklos finansavimas

Sritis apibūdinama pagal 7 indikatorius: 1) Parama savivaldybės teritorijoje veikiančių jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų įsiregistravimo ir administravimo išlaidoms padengti; 2) Jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų iniciatyvų ir projektų finansavimas; 3) Atvirųjų jaunimo centrų ir atvirųjų jaunimo erdvių plėtros užtikrinimas; 4) Lėšų skyrimas jaunimo ir su jaunimu dirbančioms organizacijoms ilgalaikiam turtui įsigyti arba šių organizacijų patalpoms remontuoti (renovuoti) bei kito savivaldybei priklausančio ilgalaikio turto perdavimas jaunimo ir su jaunimu dirbančioms organizacijoms; 5) Savivaldybės institucijų ir įstaigų partnerystė jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų projektuose ir programose; 6) Pagalba kuriant ir palaikant ryšius ir bendradarbiavimą nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis; 7) Renginių jauniems žmonėms ir jaunimo bei su jaunimu dirbančioms organizacijoms organizavimas

Parama savivaldybės teritorijoje veikiančių jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų įsiregistravimo ir administravimo išlaidoms padengti 2020 – 2022 m. poreikio nebuvo.

Jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų iniciatyvų ir projektų finansavimas orientuotas į finansavimo skyrimą jaunimo iniciatyvoms ir projektams įgyvendinti, šiuo tikslu iš savivaldybės biudžeto lėšų skirta suma (eurais):

2020 m. 23 500 Eur;

2021 m. 25 372 Eur;

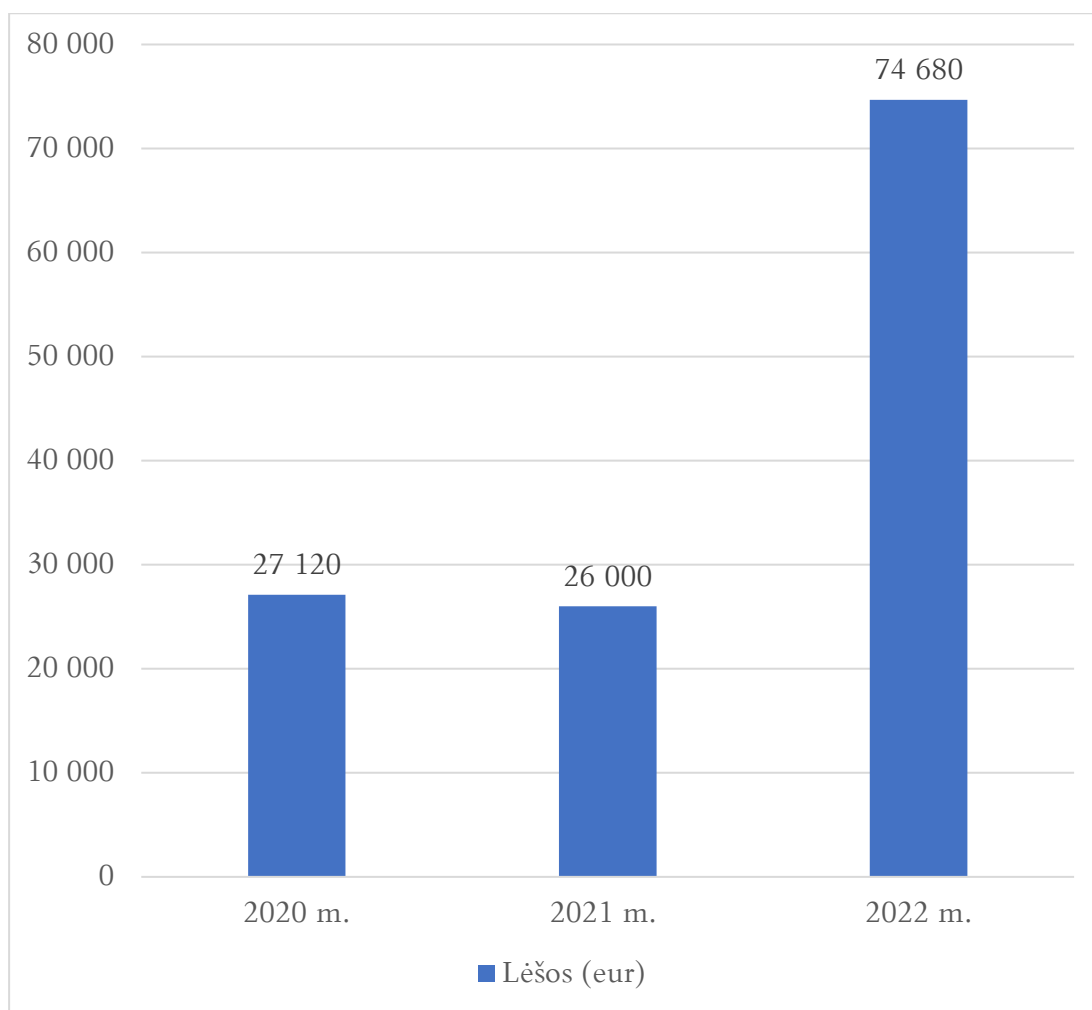
2022 m. 24 000 Eur.

Nuo 2020 m. Alytaus miesto savivaldybės jaunimo politikos įgyvendinimo programos iniciatyvos atrankos ir finansavimo tvarkos aprašas (toliau – aprašas) reglamentuoja iniciatyvų (toliau – iniciatyvos) paraiškų (toliau – paraiška) turinio, pateikimo, tinkamų ir netinkamų išlaidų, paraiškų teikimo, vertinimo, sutarčių sudarymo, atsiskaitymo už įgyvendintą veiklą ir skirtas lėšas, kontrolės ir viešinimo tvarką. Svarbu tai, kad jaunimas geba tinkamai įsisavinti lėšas, jos naudojamos tikslingai: „*Žinom, esam susidūrę, rašom projektus, iniciatyvas. Esame gavę finansavimą 3 projektams per 3 metus*“. Taip pat jaunimo organizacijos finansavimą siekia užsitikrinti ir kitais būdais: „*Alytaus miesto mokinių taryba yra susitvarkiusi paramos gavėjo statusą tai gali gauti 1,2 proc. paramą*“. Jei jaunimo finansinio raštingumo, projektų rengimo ir įgyvendinimo kompetencijos nėra pakankamos, tokie jaunuoliai įtraukiami į veiklą planavimą, kurioms finansavimą pritraukia atsakingos institucijos: „*Atviro jaunimo centro jaunimas nelabai išmano finansavimo klausimus. Jie įsitraukia į veiklą planavimą*“.

Atvirųjų jaunimo centrų ir atvirųjų jaunimo erdvių plėtros užtikrinimas. Svarbu išskirti, kad analizuojamo laikotarpio pabaigoje, 2022 m., Alytaus mieste pradėjo veikti AJE, kuri įkurta kitame rajone negu AJC.

Skirtas finansavimas atvirajam darbui su jaunimu savivaldybėje įgyvendinti (AJC ir AJE jaunimo darbuotojų etatams, patalpoms, veikloms jaunimui) didele dalimi užtikrina jaunimo veiklą finansavimą, nes daugelį jų veiklų padeda organizuoti ir įgyvendinti būtent jaunimo darbuotojai.

4 paveiksle pateikiamas iš savivaldybės biudžeto lėšų skirtos sumos (eurais) pokytis 2020–2022 m., kuriame matyti, kad 2020 m. atvirajam darbui su jaunimui skirta 27 120 Eur; 2021 m. – 26 000 Eur; 2022 m. – 74 680 Eur.

4 pav. Atvirajam darbui su jaunimu skiriamų lėšų (Eur) 2020–2022 m. pokytis

Kaip ir minėta, 2022 m., siekiant užtikrinti atvirą darbą su jaunimu, atliepti jaunimo poreikius, Alytaus mieste pradėjo veikti AJE, kuri įkurta kitame rajone negu AJC, taip suteikiant galimybę jaunuoliams lankytis atviroje erdvėje jiems patrauklioje, prieinamoje vietoje, sukuriant saugią aplinką skirtingose savivaldybės vietose.

Grupės interviu metu buvo išsakyta šios institucijos bendradarbiavimo svarba su jaunimo organizacijomis, taip pat ir jų veiklos finansavimo, efektyvaus lėšų panaudojimo klausimais: „AJC bendrauja su daugybe organizacijų, įstaigų, savivaldybe. Savivaldybė mus išlaiko, gaunam savivaldybės asignavimus. Darbuotojų atlyginimai ir komunalinės išlaidos yra iš savivaldybės biudžeto lėšų. O veikloms, pramogoms rašom projektus. Etatų yra 11, bet su atviru darbu – 3 ir 2 etatai gatvės darbuotojų. Bendradarbiaujam su visomis organizacijomis, atviros durys yra jaunimo organizacijoms. Tikiuosi jie tai žino“.

Lėšų skyrimas jaunimo ir su jaunimu dirbančioms organizacijoms ilgalaikiam turtui įsigyti arba šių organizacijų patalpoms remontuoti (renovuoti) bei kito savivaldybei priklausančio ilgalaikio turto perdavimas jaunimo ir su jaunimu dirbančioms organizacijoms 2020 – 2022 m. poreikio nebuvo.

Savivaldybės institucijų ir įstaigų partnerystė jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų projektuose ir programose:

Alytaus mieste kiekvienais metais vasaros metu jaunuoliams organizuojamos stovyklos. 3 lentelėje pateikiamos 2020 m. vykdytos stovyklos jaunimui (analogiškos arba panašios priemonės organizuojamos bei įgyvendinamos buvo visu analizuojamu laikotarpiu, vis dėl to COVID-19 palietė ir šią sritį):

3 lentelė. Jaunuoliams organizuotos stovyklos 2020 m.

	Organizatorius ir stovyklos programos pavadinimas	Stovyklavimo laikotarpis
1.	Alytaus jaunimo centras „Gera būti kartu“	2020-08-22 – 2020-08-27
2.	Asociacija „Nemunaičio stovykla“ „Būk aktyvus, būk sveikas“	2020-08-17 – 2020-08-21
3.	VšĮ KSU Švietimo akademija „Išlaisvink vaizduotę“	2020-08-03 – 2020-08-07
4.	Aušra Saulevičiūtė „Kurk ir pažink“	2020-07-27 – 2020-07-31
5.	Sporto klubas „Dziudo Simba“ „Atostogauk aktyviai“	2020-07-20 – 2020-07-24 2020-07-27 – 2020-07-31
6.	VšĮ „Aš čia...“ „Narnija. Pasitik Karalių“	2020-07-13 – 2020-07-17
7.	VšĮ „Robotikos akademija“ Dienos stovykla Robotikos akademijoje	2020-07-13 – 2020-07-17 2020-07-20 – 2020-07-24 2020-07-27 – 2020-07-31 2020-08-03 – 2020-08-07 2020-08-17 – 2020-08-21
8.	VšĮ „Futbolo akademija „Dainava“ „FA Dainava vasaros sporto stovykla 2020“	2020-07-07 – 2020-07-17 2020-07-20 – 2020-07-31
9.	VšĮ „Tolerancijos ir fizinės gerovės ugdymo centras“ Vaikų laisvalaikio ir poilsio vasaros stovykla – judėk šokio žingsneliu	2020-08-03 – 2020-08-07
10.	Eglė Remeikienė Vaikų dienos stovykla „Linksmumėlis-žvalumėlis“	2020-08-03 – 2020-08-07
11.	Rūta Karkauskaitė-Ivanauskė Vaikų dienos stovykla „Linksmumėlis-žvalumėlis“	2020-07-27 – 2020-07-31
12.	VšĮ „American English School“ Alytaus filialas „Eco English Only“ 7-13 m. vaikams	2020-08-17 – 2020-08-21 2020-08-24 – 2020-08-28
13.	VšĮ Nacionalinė krepšinio akademija „Fizinio aktyvumo plėtra Alytaus mieste vasaros metu“	2020-07-31 – 2020-08-17

Alytaus mieste vykdomas neformalus vaikų švietimas (toliau – NVŠ), kuris aktualus ir jaunimui. Savivaldybėje veikia šios neformaliojo švietimo įstaigos: Dailės mokykla, Jaunimo centras, Muzikos mokykla. Informaciją galima rasti: <https://alytus.lt/lt/svietimas-1/svietimo-istaigos>.

NVŠ tikslas – padėti vaikui per pasirinktą veiklą įgyti kompetencijų ir tapti gebančia atsakingai ir kūrybingai spręsti savo problemas, aktyviai veikti visuomenėje bei prisitaikyti prie kintančios aplinkos asmenybe.

NVŠ krepšelis Alytaus miesto savivaldybėje 2020-2022 metais buvo 15 Eur/mėn., STEAM krypties NVŠ programoms – 20 Eur/mėn., I 9-10 ir I-IV gimnazijų klasių mokinių amžiaus tarpsnį orientuotoms programoms – 20 Eur/mėn.;

Teisę gauti NVŠ krepšelį turi vaikas, kuris mokosi pagal pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas. NVŠ lėšomis gali būti finansuojama tik viena vaiko pasirinkta NVŠ programa, pagal kurią vaikas mokosi Savivaldybėje, nepriklausomai nuo to, kurioje savivaldybėje vaikas gyvena ir mokosi pagal bendrojo ugdymo programą.

Tėvai ir vaikai, norintys gauti NVŠ krepšelį, gali rinktis iš Savivaldybėje finansuojamų neformaliojo vaikų švietimo programų sąrašo. Akredituotų programų ir sąrašas paskelbtas Alytaus miesto savivaldybės internetiniame tinklapyje: www.alytus.lt, nuorodoje **Švietimas** - „Neformalusis vaikų švietimas“. Daugiau informacijos: <https://www.alytus.lt/lt/neformalaus-vaiku-svietimo-programos-1>.

Pagalba kuriant ir palaikant ryšius ir bendradarbiavimą nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis.

Jaunimas skatinamas plėtoti veiklą su Alytaus miesto miestais partneriais. Alytaus miesto savivaldybė bendradarbiauja su įvairių šalių atstovais. Jaunimo srityje daugiausiai bendradarbiauja su šiomis šalimis: Lenkija (Opolė, Suvalkai, Gižyckas, Elkas), Latvija (Cėsys), Ukraina (Kremenčukas), JAV (Ročesteris), Prancūzija (Vėlizy-Villacoublay).

2021 m. vyko nuotolinė konferencija su Vokietijos atstovais (Brandenburgo žemė). Skaitytas pranešimas jaunimo politikos tema. 2021 m. rugsėjo mėn. vykdytas Interreg projektas „Bendradarbiavimas kuriant inovatyvias ir sveikas aplinkas“, dalyvavo atstovai iš Lenkijos, skaitytas pranešimas apie jaunimo politiką Lietuvoje.

Organizuojamas jaunimo dalyvavimas kasmetiniame tradiciniame jaunimo renginyje, Jaunimo vasaros akademijoje „Kartu mes galime daug“, JRK D. Kavolynienė yra Nacionalinės jaunimo reikalų koordinatorių asociacijos (toliau – NJRKA) narė.

Renginių jauniems žmonėms ir jaunimo bei su jaunu dirbančioms organizacijoms organizavimas:

2020 m. įgyvendinamas Alytaus miesto savivaldybės jaunimo politikos įgyvendinimo programos iniciatyvos atrankos ir finansavimo tvarkos aprašas (toliau – aprašas) reglamentuoja iniciatyvų (toliau – iniciatyvos) paraiškų (toliau – paraiška) turinio, pateikimo, tinkamų ir netinkamų išlaidų, paraiškų teikimo, vertinimo, sutarčių sudarymo, atsiskaitymo už įgyvendintą veiklą ir skirtas lėšas, kontrolės ir viešinimo tvarką.

2022 m. Alytus – Lietuvos kultūros sostinė metu vyko jaunimo folkfestivalis VIECINIS. Jaunimo festivalis su folkloro prieskoniu: pramogos, šokiai, dainos, susitikimai su jaunimui įdomiais žmonėmis. Festivalis pavertė kultūros paveldą labiau matomą, įtraukė jaunimą į vietos kultūrinę veiklą, parodė kitokią, modernizuotą tradicinę kultūrą ir pateikė ją šiuolaikiškai, populiarino folklorą tarpe jaunimo.

Organizuojant renginius nuolat vykdomas bendradarbiavimas tarp jaunimo organizacijų, jaunimo politiką įgyvendinančių institucijų: „*Mokinių taryba bendradarbiauja tiek su kultūros įstaigom, tiek su savivaldybe, tiek su kitomis organizacijomis. Miesto mokinių taryba kartu su Kultūros centru 2022 m. organizavo vasaros festivalį. 2021 m. jaunimo organizacijų iniciatyva buvo atkurta viena iš erdvių, kurioje vyksta koncertai, diskotekos jaunimui*“. Jaunimui sudaromos galimybės vykdyti ir tradicinius renginius: „*Treti metai turim mokinių savivaldų konferenciją. Finansavimas užtikrinamas per projektus*“; „*Nuolat finansavimas užtikrinamas labai geram renginiui „Copy&Paste“, kurį vykdo Alytaus miesto mokinių taryba. Renginys vyksta kovo mėn. susirenka apie 500 žiūrovų + visos mokyklos dalyvės su savo vaidinimais. Lėšos skiriamos per greitąsias jaunimo iniciatyvas – 1000 Eur vienam renginiui. Likusias lėšas jaunimas prisitraukia iš rėmėjų*“.

Savivaldybėje jaunimo politikos įgyvendinimui papildomai skiriamas šis finansavimas:

Skirtas finansavimas darbui su jaunu gatvėje savivaldybėje įgyvendinti (jaunimo darbuotojų etatams, patalpoms, veikloms jaunimui), iš savivaldybės biudžeto lėšų skirta suma (eurais)

2020 m. 11 500 Eur;

2021 m. 14 500 Eur;

2022 m. 20 720 Eur;

Skirtas finansavimas jaunimo savanoriškos tarnybos modelio įgyvendinimui, iš savivaldybės biudžeto lėšų skirta suma (eurais)

2020 m. 1 500 Eur;

2021 m. 3 825,62 Eur;

2022 m. 3 828 Eur.

Jaunimo reikalų agentūra, vertindama savivaldybes pagal Darbo su jaunu (atvirojo darbo, mobiliojo darbo ir darbo su jaunu gatvėje) vertinimo metodiką Alytaus m. savivaldybė tarp 60-ies savivaldybių įvertino taip: 2020 m. – 30 vietoje, 2021 m. – 32 vietoje, 2022 m. – jau 8-ojoje vietoje. Svarbu atkreipti dėmesį, kad pagal šią metodiką darbo su jaunu (atvirojo darbo, mobiliojo darbo ir darbo su jaunu gatvėje) srityje pirmauja:

- savivaldybės, kurios iš savivaldybės biudžeto lėšų skyrė daugiau finansavimo darbo su jaunimu sričiai;
- savivaldybės, kurios per metus įsteigia nors vieną AJC;
- savivaldybės, kuriose veikia 1 AJC ir bent 1 AJE;
- savivaldybės, kurios iš savivaldybės biudžeto (toliau – SB) finansuoja didesnę skaičių jaunimo darbuotojų, arba įsteigia naujus etatus;
- savivaldybės, kurios per metus SB lėšomis įsteigia nors vieną naują etatą mobiliojo darbo, darbo su jaunimu gatvėje vykdymui;
- savivaldybės, kurios turi bent 1 komandą vykdančių mobilų darbą, darbą su jaunimu gatvėje skaičius.

2022 m. priimtas sprendimas steigti AJE Alytaus m. savivaldybę pakylėjo į pirmaujančiųjų savivaldybių gretas šioje srityje. Alytaus m. savivaldybėje siekiama užtikrinti jauniems žmonėms aktualių projektų ir iniciatyvų finansavimą, sudaromos sąlygos tobulėti, kelti savo kompetencijas. Darbo grupės narių nuomone ši sritis vertintina kaip labai gerai ir puikiai, ypatingai įvertinant 2022 m. priimtus sprendimus. Darbo grupės narių nuomone, siekiant didinti jaunų žmonių veiklos finansavimą, svarbu į vykdomas veiklas įtraukti ir vaikų dienos centrus, skatinti bendradarbiauti projektinėje veikloje.

5 sritis. Tarpžinybiškumas, tarpsektoriškumas

Sritis apibūdinama pagal 8 indikatorius: 1) Jaunimo atstovavimas savivaldybės jaunimo reikalų taryboje (toliau – SJRT), aktualiose komisijose, laikinosiose ir nuolatinėse darbo grupėse, stebėsenos komitetuose ir kitose struktūrose, sukurtose tarpsektorinio bendradarbiavimo principais (vietos veiklos grupės, metodinė taryba prie teritorinės darbo biržos ir kt.); 2) Savivaldybės suteikti įgaliojimai ir resursai SJRT (ar kitai struktūrai) dalyvauti priimant sprendimus, jų atskaitomybė; 3) Suinteresuotų įstaigų ir organizacijų įtraukimas į SJRT (ar kitos struktūros) sudėtį, jų įtaka savivaldybės strateginio planavimo dokumentams; 4) SJRT (ar kitos struktūros) kompetencijų vystymas gerinant veiklos efektyvumą ir kokybę; 5) Jaunimo politikos sričių, temų, klausimų aprėptis; 6) Tarpinstitucinis veiklų planavimas, organizavimas, išteklių apjungimas; 7) Informavimas; 8) Veiklos efektyvumo į(si)vertinimas. Gerosios praktikos sklaida.

Jaunimo atstovavimas Alytaus m. savivaldybės jaunimo reikalų taryboje (toliau – SJRT), aktualiose komisijose, laikinosiose ir nuolatinėse darbo grupėse, stebėsenos komitetuose ir kitose struktūrose, sukurtose tarpsektorinio bendradarbiavimo principais (vietos veiklos grupės, metodinė taryba prie teritorinės darbo biržos ir kt.)

SJRT 2020–2022 m., kaip ir reglamentuojama teisės aktų, sudaroma pariteto principu: 5 Alytaus miesto savivaldybės tarybos nariai, 2 administracijos darbuotojai + 7 jaunimo atstovai. SJRT pagal nuostatus sudaroma 2 metams. Darbo grupės narių pastebėjimu tikslinga būtų į JRT įtraukti daugiau jaunimo atstovų, tačiau tokios galimybės nėra numatyta teisės aktuose. Vis dėl to, kadangi SJRT posėdžiai yra atviri, į juos kviečiami ir ne JRT nariai, dalyvauti gali visi suinteresuoti asmenys.

2020 m. jaunimo atstovai įtraukti į šias komisijas, darbo grupes: SJKRT; Jaunimo politikos įgyvendinimo programos iniciatyvos vertinimo komisiją (2 SJRT nariai); Alytaus miesto strateginio plėtros plano iki 2030 metų parengimo darbo grupę (1 narys); Alytaus miesto savivaldybės FOCUS grupė, kurioje aptariamos miesto problemos, Alytaus miesto vizija (2 SJRT nariai); Alytaus miesto savivaldybės premijuojamo 14–29 metų jaunimo atrankos konkurso komisija (3 SJRT nariai); Alytaus miesto švietimo pertvarkos darbo grupė (1 SJRT narys). Iš 7 SJRT jaunimo atstovų į komisijas/darbo grupes įtraukti 6 jaunuoliai, kai kurie jaunuoliai dirba keliuose komisijose/darbo grupėse.

2021 m. jaunimo atstovai įtraukti į šias komisijas, darbo grupes: Alytaus miesto savivaldybės NVO organizacijų tarybą; SJRT; Jaunimo iniciatyvų vertinimo komisiją; Alytaus miesto savivaldybės projektų vertinimo komisiją; Alytaus miesto savivaldybės strateginio plėtros iki 2030 metų plano rengimo darbo grupę; Premijuojamo 14–29 metų jaunimo paraiškų atrankos ir vertinimo komisiją; Vietos veiklos grupės sudėtį.

2022 m. jaunimo atstovai įtraukti į šias komisijas, darbo grupes: Alytaus miesto savivaldybės NVO organizacijų tarybą; SJRT; Jaunimo iniciatyvų vertinimo komisiją; Alytaus miesto savivaldybės projektų vertinimo komisiją; Alytaus miesto savivaldybės strateginio plėtros iki 2030 metų plano rengimo darbo grupę; Premijuojamo 14–29 metų jaunimo paraiškų atrankos ir vertinimo komisiją; Vietos veiklos grupės sudėtį; 2022 m. III ketv. Vaikams draugiško miesto kūrimo darbo grupė (įtrauktas MMT atstovas).

Grupės interviu metu buvo išsakyta nuostata, kad „2020–2022 m. jaunimo atstovai įtraukti į įvairias komisijas, darbo grupes buvo buvę JRT nariai. Per metus jaunimas įtraukiamas į 7–8 komisijas, darbo grupes“; „Taip, įsitraukiam, bet kartais norėtume ir komitetuose sudalyvauti, kad pakviestų. Tikėtina, kad patiems reikia sekti informaciją ir patiems pasiprašyti į komitetus“. Tai yra paties jaunuolio, dalyvavusio JRT veikloje, atsiliepimas.

Savivaldybės suteikti įgaliojimai ir resursai SJRT (ar kitai struktūrai) dalyvauti priimant sprendimus, jų atskaitomybė:

2020 metais buvo organizuoti 7 SJRT posėdžiai, iš kurių vienas neįvyko dėl kvorumo nebuvimo (rugsėjo mėn.), vienas iš 7 posėdžių vyko elektroninėmis priemonėmis (sprendimas priimtas balsuojant el. paštu). Posėdžių metu buvo nagrinėti 23 klausimai. 2020 m. vasario 17 d. protokolu Nr. KPPT-62 patvirtintas SJRT veiklos planas. SJRT pirmininkas Savivaldybės administracijos direktoriui ir Savivaldybės merui pateikė 2 rekomendacijas: 1. Dėl lėšų skyrimo

mokymams priklausomybių tema. 2. Dėl jaunimo srities projektų finansavimo. 2020 m. JRT nariai įgyvendino veiklos planą 100 proc. nors ir buvo sudėtinga pasiekti rezultatų dėl COVID-19 pandemijos. 2020 m. JRT nariai lankėsi Alytaus kolegijoje, Lietuvybės centre, regioniniame karjeros centre „Karjeras“.

2021 m. buvo suorganizuoti 8 SJRT posėdžiai. Iš viso per 2021 m. nagrinėtas 31 klausimas. 2021 m. kovo mėn. SJRT posėdžio metu buvo patvirtintas 2021 m. SJRT veiklos planas. 2021 m. birželio mėn. taryboje buvo patvirtinta nauja SJRT sudėtis dvejų metų kadencijai. Liepos mėn. įvyko pirmasis naujos SJRT kadencijos posėdis, jo metu išrinktas tarybos pirmininkas, pavaduotojas ir sekretorius, patvirtintas naujas darbo reglamentas. Nauji išrinkti SJRT nariai buvo supažindinti su 2021 m. veiklos planu, SJRT nuostatais, darbo reglamentu. 2021 m. rugsėjo 1 d. SJRT siūlymu buvo parengtas administracijos direktoriaus įsakymas ir kompensuotos 4 moksleivių viešojo transporto išlaidos, taip pat vieno moksleivio mokymai. Iš viso kompensacijoms skirta 723 Eur. SJRT nariai aktyviai įsitraukė į konkurso „Lietuvos jaunimo sostinė 2023 m.“ paraiškos rašymą, teikė siūlymus, padėjo rašyti paraišką I etapui. 2021 m. spalio mėn. taryboje buvo patvirtintas finansinis prisidėjimas prie „Lietuvos jaunimo sostinė 2023 m.“, o lapkričio mėn. pateikta paraiška II etapui. Konkurso „Lietuvos jaunimo sostinė 2023 m.“ laimėti nepavyko, Lietuvos jaunimo sostinės 2023 m. titulą laimėjo Marijampolės miestas, tačiau paraiškos rengimas parodė jaunimo sutelktumą, kompetencijas, išgrynino idėjas bei siekius. 2021 m. spalio 14 d. Alytaus miesto savivaldybės jaunimo reikalų taryba suorganizavo nacionalinę SJRT diskusiją-forumą, kuriame dalyvavo JRA, Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos atstovai. Taip pat dalyvavo Klaipėdos, Panevėžio, Kauno miestų, Alytaus, Varėnos, Lazdijų rajonų savivaldybių JRT nariai, kai kurie jaunimo reikalų koordinatoriai. Vyko diskusijos apie regioninę jaunimo politiką ir savanorystę. SJRT Tarybai ir Savivaldybės merui 2021-10-25 parengė rekomendaciją „Dėl atviros jaunimo erdvės įkūrimo“, kurioje buvo akcentuojama, kad norint įkurti atvirą jaunimo erdvę (toliau – AJE), reikalinga, kad joje būtų bent vienas darbuotojas. 2021 m. spalio mėn. taryboje į šią rekomendaciją buvo atsižvelgta ir prašomi etapai suteikti. 2022 m. AJE pradėjo veikti.

2022 metais buvo organizuoti 8 SJRT posėdžiai. 2022 metais teikti šie pasiūlymai merui, administracijos direktorei ir Alytaus miesto savivaldybės tarybai, JRK: 1. Dėl pasiūlymo bendradarbiauti su narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento ekspertais; 2. Dėl finansavimo didinimo jaunimo savanoriškai tarnybai. 2022 m. gegužės 31 d. suorganizuotas Jaunimo reikalų tarybos išplėstinis posėdis Jaunimo metams paminėti. Susitikime dalyvavo JRT nariai, įvairių miesto progimnazijų ir gimnazijų atstovai. Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos prezidentas (toliau–LiJOT) D. Katelė, pristatė Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos veiklą. Jo teigimu, LiJOT yra didžiausia jaunimo nevyriausybinė organizacija Lietuvoje, vienijanti nacionalines jaunimo organizacijas ir savivaldybių jaunimo organizacijų tarybas. Organizacija įkurta 1992 metais, šiuo metu vienija 72 jaunimo ir su jaunu dirbančias organizacijas. Taip pat šių metų spalio 13 d. keletas JRT narių lankėsi Alytaus kolegijoje. Bendravo su Alytaus kolegijos studentų atstovybės naujai išrinkta pirmininke. Aptartos bendradarbiavimo galimybės.

SJRT nariai jaunimo atstovai yra AVJOSAS deleguoti nariai. AVJOSAS rašo projektus ir iniciatyvas, kurių pagalba gauna finansavimą.

SJRT posėdžių visi protokolai, ataskaitos, SJRT narių kontaktai viešunami savivaldybės tinklapyje viešai, juos galima rasti <https://www.alytus.lt/lt/savivaldybes-administracija/veiklos-sritys/jaunimas>.

Suinteresuotų įstaigų ir organizacijų įtraukimas į SJRT (ar kitos struktūros) sudėtį, jų įtaka savivaldybės strateginio planavimo dokumentams – 2020–2022 m. suinteresuotos grupės yra įtrauktos į SJRT sudėtį:

Savivaldybės strateginio planavimo dokumentai, į kurių rengimą, įgyvendinimą, stebėseną įtraukti jaunimo atstovai:

2020 m. jaunimo atstovai įtraukti į šias komisijas, darbo grupes: Alytaus miesto strateginio plėtros plano iki 2030 metų parengimo darbo grupę (1 narys); Alytaus miesto savivaldybės FOCUS grupę, kurioje aptariamos miesto problemos, Alytaus miesto vizija (2 JRT nariai); Alytaus miesto švietimo pertvarkos darbo grupę (1 JRT narė).

2021 m. jaunimo atstovai įtraukti į šias komisijas, darbo grupes: Alytaus miesto savivaldybės strateginio plėtros iki 2030 metų plano rengimo darbo grupę.

2022 m. jaunimo atstovai įtraukti į šias komisijas, darbo grupes: Alytaus miesto savivaldybės strateginio plėtros iki 2030 metų plano rengimo darbo grupę.

SJRT nariai ir JRK organizuoja jaunimo politikos pristatymus mokyklose:

2020 m. Jaunimo politikos tema aptarta ir pristatyta Alytaus miesto mokinių tarybos pirmininko rinkimų metu, SJRT nuotoliniu būdu susitiko su Alytaus miesto mokyklų mokinių tarybų pirmininkais ir pristatė jaunimo politiką.

2021 m. vyko nuotolinis susitikimas su mokiniais pilietiškumo tema, dalyvavo 30 mokinių, taip pat tais metais vykusiam jaunimo forumo „Šiandien kuriu rytojų“ metu buvo kalbėta apie jaunimo politiką, savanorystę, jaunimo įgalinimą, emocijų valdymą, streso įveikimą.

2022 m. įvyko 2 susitikimai su mokiniais, kurių metu jaunimas buvo supažindintas su jaunimo politika, jaunimo organizacijomis, galimybėmis įsitraukti į jų veiklą: Alytaus Dzūkijos mokykla; organizuotas išplėstinis SJRT posėdis, į kurį buvo pakviesti visų mokyklų mokinių tarybų atstovai ir visi norintys dalyvauti mokiniai, Alytaus kolegijos atstovai.

SJRT (ar kitos struktūros) kompetencijų vystymas gerinant veiklos efektyvumą ir kokybę:

Grupės interviu metu buvo teiraujama, ar daugeliu atvejų nėra taip, kad jaunuolis nėra pasiruošęs atstovauti savo nuomonei? Ar jaunas žmogus Alytuje yra pilnavertis diskusijų dalyvis? Pokalbio metu buvo išsakytos nuomonės, kad „*Priklauso koks tas jaunimas ir kokių tikslų jis eina. Jei jaunimui nerūpintis klausimas tai jis tikrai neis, neprašys ir neieškos. Bet jeigu jaunimui rūpintis klausimas tai tikrai Alytuje yra tokio jaunimo, kuris eis ir tikrai kalbės, bandys rasti išeities ar problemos sprendimą*“.

Kiekvienais metais SJRT parengia SJRT veiklos planus ir teikia SJRT ataskaitas Tarybai. Visa informacija: <https://www.alytus.lt/lt/savivaldybes-administracija/veiklos-sritys/jaunimas>.

Jaunimo politikos sričių, temų, klausimų aprėptis

2020–2022 m. SJRT posėdžių metu nagrinėjami visų jaunimo politikos sričių klausimai. Viskas atsispindi protokoluose, kurie yra vieši ir visiems prieinami: <https://www.alytus.lt/lt/savivaldybes-administracija/veiklos-sritys/jaunimas>

Tarpinstitucinis veiklų planavimas, organizavimas, išteklių apjungimas:

2020 m. patvirtinti JRK, SJRT, AJC veiklos planai, pagal poreikį jie koreguoti.

2021 m. patvirtinti JRK, SJRT, AJC veiklos planai, pagal poreikį jie koreguoti.

2022 m. patvirtinti JRK, SJRT, AJC veiklos planai, pagal poreikį jie koreguoti.

Grupės interviu metu buvo iškelta diskusija, koks vaidmuo šiuo klausimu tenka JRK, AJC. AJC atstovas teigia, kad „*Suteikiame erdvę ir esam atviri, bet kartais jaunimo organizacijos yra aktyvesnės, kartais mažiau aktyvios. Kviečiame mokyklas, einame į mokyklas, viešiname savo veiklą*“.

„*AJC lankytojai dalyvauja visuose etapuose, nes jeigu jie nedalyvautų, mes tiesiog neveiktume. Mes veikiame pagal tai ko jie nori, ko jiems reikia. Visuose planavimo etapuose dalyvauja jaunimas*“. JRK pabrėžia, kad „*Jeigu tai tarybos sprendimo projektas, kurį rengiu aš, tai jis niekada nepraeina be JRT įsikišimo. Visada jis pirmiausia derinamas JRT posėdžio metu*“. JRK, JRT, AJC savo veiklą planuoja kiekvienais metais, šiuos planus derina tarpusavyje. Kartu ieško tinkamų partnerių, derina organizacinius klausimus.

Svarbu atkreipti dėmesį, kad Savivaldybėje buvo įgyvendinamos priemonės, mažinančios COVID-19 pandemijos sukeltas pasekmes jaunimui, jaunimo veikloms ir jaunimo politikos įgyvendinimui. Bendradarbiaujant su Psichologine tarnyba užtikrintas konsultacijų teikimas jauniems žmonėms (2021 m. konsultuoti 113 jaunuoliai, vyko 304 konsultacijos jaunimui; 2022 m. konsultuota 90 jaunuolių).

Savivaldybės strateginio planavimo dokumentai prieinami viešai, juos galima rasti adresu <https://www.alytus.lt/lt/savivaldybes-administracija/planavimo-dokumentai>. Į strateginį planavimą įtraukiamos jaunimo interesus atstovaujančios institucijos, atsakingi asmenys.

Informavimas:

SJRT veikla viešinama intensyviai. Visa privaloma informacija (darbotvarkė, protokolai ir pan.) yra patalpinami savivaldybės internetiniame puslapyje. 2020–2022 m. Alytaus m. bendruomenės SJRT ir ne tik klausimais vyko aktyviai, visos naujienos ir visa informacija sukelta

savivaldybės puslapyje: <https://www.alytus.lt/lt/savivaldybes-administracija/veiklos-sritys/jaunimas>

Veiklos efektyvumo į(si)vertinimas:

2020 m. parengtas SJRT veiklos planas, pateikta ataskaita Alytaus miesto savivaldybės tarybai. Ataskaita išklaudyta.

2021 m. parengtas SJRT veiklos planas, pateikta ataskaita Alytaus miesto savivaldybės tarybai. Ataskaitai išklaudyta.

2022 m. parengtas SJRT veiklos planas, pateikta ataskaita Alytaus miesto savivaldybės tarybai. Ataskaitai išklaudyta.

Kaip grupės interviu metu teigė AJC atstovas, „*Mes juos mokome mokėti išsakyti savo nuomonę. Tie, kas išmoka, išeina toliau ir mes liekame mokytį kitų*“.

Daugiau informacijos apie JRT veiklą galima rasti adresu <https://www.alytus.lt/lt/savivaldybes-administracija/veiklos-sritys/jaunimas>.

Jaunimo reikalų agentūros vertinimu, jaunimo interesų atstovavimo, jaunimo dalyvavimo ir įgalinimo skatinimo srityje pirmauja savivaldybės, kurios: 1) turi veikiančią SJRT, pateikusių daugiau nei 3 su jaunimo politika susijusius pasiūlymus savivaldybės administracijai, tarybai; 2) per metus įvykdė bent 4 SJRT posėdžius; 3) skiria didžiausią SB finansavimą jaunimo iniciatyvoms ir projektams, į juos pritraukia santykinai didžiausią dalyvių – jaunų žmonių – skaičių, lyginant su jaunų žmonių skaičiumi savivaldybėje; 4) įgyvendina ir finansuoja jaunimo verslumo skatinimo ir kt. su paskatomis jaunam žmogui gyventi ir dirbti susijusias programas, projektus, iniciatyvas. Primename, kad pagal šiuos kriterijus Alytaus m. savivaldybė 2020 m. reitinguojant visas savivaldybes buvo 10 vietoje, 2021 m. – 6 vietoje, o 2022 m. – 3 vietoje iš visų 60-ies Lietuvos savivaldybių. Tai suponuoja, kad tarpžinybiškumas bei tarpsektoriškumas vertintinas puikiai, o šios srities tobulinimas turi būti orientuotas į besikeičiančią situaciją bei jaunimo poreikius.

Tikslinga atkreipti dėmesį, kaip pastebi vienas iš darbo grupės narių, „*Taip pat galėtų tarybose būti labiau įtraukiamas Alytaus profesinio rengimo centras bei kitos mokyklos, nes analizuojamu laikotarpiu didžiausias įsitraukimas bei aktyvumas buvo apstebimas A. Ramanausko-Vanago bei Šv. Benedikto gimnazijų mokinių*“. Taigi siekiant platesnio, įvairiapusiškesnio atstovavimo tikslinga priimti sprendimus dėl papildomo viešinimo, atitinkamų jo priemonių ir JRT įsitraukti tai į savo veiklos planus. Kadangi darbo grupės nario nuomone JRT metinis planas dažnai būna labai aptakus ir mažai sulaukiama siūlymų jį papildyti nauomis idėjomis, dėl šios priežasties taip būtų tobulinama bei stiprinama JRT veikla. Darbo grupės nariai taip pat pastebi, kad dažnai pasigendama informavimo ir diskusijų rengiant Tarybos sprendimo projektus, kurie susiję su jaunimu arba jaunimo politikos įgyvendinimu savivaldybėje, todėl tikslinga skatinti JRT narius sekti ir stebėti rengiamus projektus ir kviesti jų rengėjus diskusijai, patiems inicijuoti susitikimus.

6 sritis. Jaunimo mokymai ir konsultavimas

Sritis apibūdinama pagal 3 indikatorius: 1) Mokymų ir konsultavimo poreikio žinojimas, prieinamumas ir atitiktis jaunimo poreikiams; 2) Informacijos ir įgytos patirties perdavimo bei sklaidos užtikrinimas; 3) Mokymų vadovų, su jaunimu dirbančių darbuotojų, jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų lyderių kompetencija, jų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo užtikrinimas, sudarytos galimybės dalyvauti tarptautiniuose kvalifikacijos kėlimo mokymuose.

Mokymų ir konsultavimo poreikio žinojimas, prieinamumas ir atitiktis jaunimo poreikiams:

2020 m. vyko apskritojo stalo diskusija „Integruotų priklausomybės ligų gydymo paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimas“, pristatomas Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis finansuojamas projektas, aptariama Alytaus miesto savivaldybėje esanti situacija priklausomybių gydymo srityje. Aptarti pagrindiniai sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų teikimo iššūkiai, tarpinstitucinio bendradarbiavimo plėtros galimybės, susitarta dėl bendrų integruotos sistemos tikslų. Taip pat vyko verslumo ir profesijų pažinimo mokymai mažiau galimybių turinčiam jaunimui. Šie mokymai vyko pagal Lietuvos Junior Achievement pasiūlytą 3 mėnesių programą. I dalis – praktinio verslumo ugdymas, įgyvendinant jaunųjų bendrovių kūrimo veiklą, II dalis – profesijų pažinimas per praktinę „šešėliavimo“ patirtį (3–5 užsiėmimai), 2 ar daugiau vizitai į įmones.

2021 m. vyko apskritojo stalo diskusija, kurios tema „Integruotų priklausomybės ligų gydymo paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimas“. Pristatomas Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis finansuojamas projektas ir jo įgyvendinimas. Diskusijos tikslas – apžvelgti pagal 2021-02-25 Alytaus miesto savivaldybės taryboje patvirtintą tvarkos aprašą Nr. T-78 pradėtos diegti integruotos sistemos efektyvumą, rezultatus, iškylančias problemas, pasidalinti patirtimi su įstaigų ir institucijų atstovais, aptarti problemų sprendimo būdus bei pagal poreikį reikiamas korekcijas tvarkos apraše.

Taip pat vyko Verslumo ugdymo mokymai „Alytaus ID: verslumas“ profesinio orientavimo centro „Karjeras“ dalyviams vyktų 2021 m. rugsėjo–gruodžio mėnesiais. Mokymai vyko pagal VšĮ Visuomenės ir verslo plėtros instituto siūlomą programą (mokymai verslumo ugdymo tematika; individualūs verslumo užsiėmimai grupėse; konsultaciniai interaktyvūs verslumo ugdymo užsiėmimai).

VšĮ Alytaus miesto bendruomenės centras organizavo mokymus paaugliams „Pažink save. Temperamento tipai“. Šių mokymų tikslas buvo siekis padėti paaugliams pažinti save, supažindinti su temperamento rūšimis ir jų savybėmis. Mokymų metu jaunuoliai tyrinėjo savo temperamentą (remdamasi testo rezultatais, savo pačių analizę kalbos metu), bei siekė kurti, modeliuoti elgesį pagal savo ypatybes.

2022 m. balandžio 13–15 d. vyko trijų dienų mokymai jaunimui verslumo ir socialinių įgūdžių ugdymo tema. Gegužės mėn. vyko verslumo ugdymo interaktyvūs užsiėmimai.

Grupės interviu metu buvo teiraujama, „Ar prieinama informacija apie mokymus, konsultacijas apie tai, kur gali jauni žmonės kreiptis?“. Grupės interviu dalyviai teigė, kad iš esmės informacija yra prieinama visiems besidomintiems. „Alytaus mieste galėtum kreiptis į miesto mokinių tarybą, „Žinau viską“. Visada kreipiausi į jaunimo reikalų koordinatorę Dalią, man suteikdavo visą informaciją. Dar prie manęs šiek tiek veikė „stalas“, dar ten galėdavau pasisemti. Jeigu kažko nežinojau visada kreipdavausi į aukštesnio lygio žmones, kurie yra nacionalinėje valdyboje ar biure“; „Visada kai buvau mokinė labai padėdavau mokinių tarybos arba Alytaus miesto savivaldybės mokinių taryba, o kai buvau pirmininkė tai dėl visokių finansinių dalykų padėdavau jaunimo reikalų koordinatorė. Labai padeda Jaunimo reikalų agentūra. Mugėse padeda skėtinių organizacijų atstovai“; „Kalbant kaip iš JKL pirmininkės pusės visą informaciją apie mokymus gaudavau ir ja pasidalindavau su savo jaunimo organizacijos nariais. Informacija man būdavo prieinama“. Taip pat jaunuolių, dalyvavusių šioje grupėje, buvo pasiteirauta: „Ar poreikiui apie mokymus jūs turėtumėte rodyti iniciatyvą? Lyg ir stipresnis vaidmuo tenka pačiam jaunuoliui ir jo motyvacijai?“. Jaunuoliai teigė, kad vis dėl to iniciatyva didelė dalimi turėtų kilti iš jaunuolio, vis dėl to, viešai prieinama informacija gali į paskatinti

įsitraukti į mokymus (jei ji pateikiama patrauklia forma). Jaunuoliai teigė, kad: „*Taip, žinoma, kad priklausu nuo jaunuolio, kaip jis nori dalyvauti tuose mokymuose, kaip nori priimti tą informaciją*“; „*Didesnė dalis yra palikta pačiam žmogui, kad jeigu nori gali susirasti informaciją, yra visokių socialinių medijų arba kažkokie laiškeliai ateina pvz.: iš Jurgio Kunčino bibliotekos, kad vyksta kažkoks renginys, kažkokie mokymai. Jaunimo reikalų koordinatorė, kitos organizacijos laiškais pasiūlo dalyvauti. Tai yra toks vidinis komunikacijos tinklas*“.

Informacijos ir įgytos patirties perdavimo bei sklaidos užtikrinimas yra didele dalimi priklausoma ir sąlygota paties mokymų dalyvio suvokimo. Taigi svarbu akcentuoti, priminti mokymų dalyviams, kad gauta informacija, patirtimi tikslinga dalintis, galbūt gautas žinias reguliariai pristatant ir JRT. „*Tai tikriausiai labai priklausu nuo žmogaus. Vienas žmogus tiesiog labai sau pasiima. Kai su (vardas. L. J. pastaba) buvome jaunimo organizacijos pirmininkės visada pasidalindavome mokymų informacija su nariais. Pritaikydavome naujus metodus praktikoje. Kai dalyvaudavo ir komanda bendrai refleksijos būdu išsiaiškindavome kas mums patrauklu, ką norėtume vykdyti ir taikyti*“.

Svarbu tai, kad pačių jaunuolių lyderystė, kompetencija yra tos žinios, kurių perdavimas labai svarbus. Grupės interviu metu paaiškėjo, kad daugiausia jaunuolius moko, motyvuoja būtent šalia esančių bendraamžių pavyzdys: „*Man pasisekė, kad tapau organizacijos pirmininke po (vardas, L.J. pastaba, kuri jau buvo atkūrusi organizaciją. Padėjo matymas kaip buvusi pirmininkė tvarkėsi ir visos konsultacijos labai padėjo dėl naujų dalykų, su kuriais aš nebuvo susipažinusi*“; „*Pakomentuosiu iš tos pusės kai organizacija buvo visiškai iki pamatų sugriauta ir ką reikia daryti. Mano asmeninė motyvacija būdavo ta, kad aš visada galėdavau kreiptis tiek į Dalią, tiek į savo bendraamžius. Mano motyvacija tai buvo mano pati komanda, kurią aš pati susirinkau. Mes visi buvome šiek tiek patyrę. Tai gavosi taip, kad bendrom jėgom viską atsikūrinėjom, bandėm ieškoti kažkokių mokymų, konsultacijų. Dalyvaudavome nacionaliniuose renginiuose. Rezultatas buvo siekiamas bendro įdirbio metodu*“; „*Tapau pirmininke ir atkūriau visą skyrių. Pasirinkau labai motyvuotus žmones. Komanda irgi labai stipriai pamotyvavo. Nemažai mokymų dalyvaavau. Buvo stiprus palaikymas iš komandos tiek ir pačios noras buvo labai didelis*“.

Mokymų vadovų, su jaunimu dirbančių darbuotojų, jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų lyderių kompetencija, jų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo užtikrinimas, sudarytos galimybės dalyvauti tarptautiniuose kvalifikacijos kėlimo mokymuose:

VŠĮ Alytaus miesto bendruomenės centras vykde šiuos mokymus, seminarus, konferencijas:

2020 m.: organizuoti mokymai tokiomis temomis kaip: „*Individualus žmonių konsultavimas nuotolinėje erdvėje*“; „*Praktinės rekomendacijos neformaliojo vaikų švietimo įgūdžių formavimui*“; „*Kūrybiškumo skatinimas organizacijoje mentorystės pagalba*“; „*Kad problema paauglystėje netaptų tragedija – socialinio darbo metodai darbe su paaugliais ir šeimomis*“; „*Pagalba klientams išgyvenantiems netektį*“. Taip pat organizuotas nacionalinis mokslinis seminaras tema „*Vaiko ir šeimos gerovė Lietuvoje: kur esame ir kur link einame*“, vyko kvalifikacijos kėlimo mokymai „*Refleksija – kaip asmeninio profesinio tobulėjimo galimybė*“.

2021 m. mokymų temos buvo šios: „*Socialinis darbas su priklausomybę turinčiais asmenimis*“; „*Emocinis šantažas. Kaip atpažinti, kad tavimi manipuliuoja ir atremti tinkamais būdais*“; „*Psichologinis aikido taikymas socialiniame darbe*“; „*Mentorystė socialiniame darbe*“. Organizuoti ir kvalifikacijos kėlimo mokymai tema „*Kaip į(si)galinti dirbti komandoje*“.

2022 m. mokymų temos, kaip ir kiekvienais metais, parinktos atsižvelgiant į aktualijas, mokymai vykdyti tokiomis temomis kaip: „*Lietuvos regiono jaunimo aktyvaus pilietiškumo ugdymas. Dizaino mąstysenos metodika*“; „*Menas išmokti pasakyti NE išsaugant santykius su kitais*“; „*Kaip įveikti kliento pasipriešinimą*“; „*Socialinių darbuotojų kompetencijų stiprinimas dirbant su savižudybės riziką patiriančiais asmenimis*“; „*Transakcinės analizės taikymas socialiniame darbe*“; „*ASIST savižudybių intervencijos įgūdžių mokymai*“; „*Klinikinis socialinis darbas su vaikais ir paaugliais*“; „*Ugdymas karjerai ir karjeros konsultavimas darbe su jaunimu*“. Organizuota mokslinė–praktinė konferencija „*Socialiniai darbuotojai be sienų: pagalba, rūpestis ir globa*“, taip pat vykdytos konferencijos šiomis temomis: „*Socialinio darbo studijos mokymosi viso gyvenimo kontekste*“. „*Vaiko dalyvavimas baudžiamajame procese: teisiniai ir psichologiniai aspektai*“. Vykdyti šie kvalifikacijos kėlimo mokymai: „*Psichologinis atsparumas ir jo svarba*“; „*Darbo su*

nemotyvuotais klientais ypatumai ir taikytini metodai“; „Emocinio streso įveikimas ir pagalba sau“. Buvo organizuotas seminaras tema „Vaikų ir paauglių emocinės ir elgesio problemos“.

Tyrimo kontekste aktualus Alytaus miesto savivaldybės psichoaktyvias medžiagas vartojančių ar priklausomybės ligomis sergančių asmenų integruotos pagalbos sistemos įgyvendinimas.

Priklausomybių vykdytas projektas, kaip gerasis pavyzdys, buvo pristatytas Seime 2021-05-18, daugiau informacijos apie šį projektą galima rasti puslapyje <https://www.rplc.lt/apie-mus/projektai/priklausomybes-ligu-profilaktikos-diagnostikos-ir-gydymo-kokybes-ir-prieinamumo-gerinimas/>.

Jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų nariams sudarytos sąlygos per projektines veiklas ir per jaunimo iniciatyvas kelti savo kvalifikaciją, organizuoti mokymus: 2021–2022 metais Alytaus miesto savivaldybės jaunuolių komanda atstovaudavo Alytaus miestą Jaunimo vasaros akademijoje. 2021 m. buvome Giruliuose, Klaipėdos raj. 2021 m. JVA dalyvavo mažiau motyvuoti jaunuoliai iš AJC. 2022 m. JVA vyko Palangoje. Taip pat dalyvaujama ir tarptautiniuose mokymuose pagal individualų poreikį.

Pasiūlymai, informacija apie renginius, mokymus ar galimybes juose dalyvauti viešinama atsižvelgiant į tikslines grupes, kam skirti tie mokymai. Renginių, mokymų pasiūlymai, kuriuos organizuoja JRK ar informacija apie juos gaunama iš išorės (JRA ir pan.) nusiunčiami organizacijų vadovams ir aktyviems jaunuoliams. Kada savivaldybėje organizuojami mokymai, atsižvelgiant į jaunuolių išreikštą poreikį, pasiūlymai nusiunčiami tai tikslinei grupei, kuriai mokymai yra skirti.

Savivaldybėje naudojama patvirtinta Alytaus m. savivaldybės 14–29 metų jaunimo mokymų, transporto išlaidų kompensavimo (apmokėjimo) tvarka.

Darbo grupės nariai šią sritį vertina labai gerai ir pastebi, kad didesnė dalis informacijos pasiekia tuos jaunuolius, kurie tuo domisi, yra motyvuoti. Tačiau informacijos sklaida turėtų būti didesnė, kad pritrauktų ir sudomintų daugiau jaunimo, tam itin svarbu skatinti jaunimo organizacijas dalintis gerąja patirtimi, turima informacija tarpusavyje.

7 sritis. Atlikti jaunimo tyrimai ir apklauso

Sritis apibūdinama pagal 2 indikatorius: 1) Jaunimo apklauso savivaldybėje pagal atskiras sritis; 2) Bendrieji jaunimo padėties tyrimai (apimantys visas Jaunimo politikos pagrindų įstatyme nurodytas jaunimo politikos įgyvendinimo sritis).

Jaunimo apklauso savivaldybėje pagal atskiras sritis:

2020 m. vykdyta mokytojų apklausa apie mokyklos mikroklimatą, VšĮ Alytaus miesto bendruomenės centras atliko tyrimą „Jaunimo laisvalaikio praleidimo būdai“. Šio tyrimo siekis buvo išanalizuoti jaunimo laisvalaikio praleidimo būdus, atsižvelgiant į apklauso rezultatus organizuoti jų poreikius atitinkančias paslaugas.

2021 m. d. vykdyta Alytaus jaunimo centro ugdytinių tėvų apklausa „Alytaus jaunimo centro mikroklimato ir veiklos vertinimo tyrimas“. Apklausoje dalyvavo 404 respondentai.

2022 m. VšĮ Alytaus miesto bendruomenės centre vykdyta apklausa „Saugus „centriukas“. Paauglių bendravimas“. Organizuotos apklauso tikslas buvo įvertinti patyčių mastą AJC „Be rėmų“, pagal poreikį imtis prevencinių priemonių.

Grupės interviu metu didelis dėmesys buvo skirtas diskusijai apie šią sritį. Apklauso jaunimo politikos įgyvendinime vaidina svarbų vaidmenį, nes vadovaujamosi nuostata, kad pati jaunimo politika turi būti grindžiama žiniomis bei faktais. Apklauso svarbą bei aktualumą įvardino ir grupės interviu dalyviai: „*Darydavome vidines apklauso. Kad žinotume rodiklius, ko mums trūksta. Prisidėjusi esu prie jaunimo tyrimo, teko galvoti klausimus ir apklauso daryti. Alytaus miesto mokinių taryba yra pildžiusi klausimus dėl jaunimo, įvairius. Rezultatai tikrai visada nustebina, jas užpildo daug žmonių, todėl galima daryti kažkokias prielaidas*“. Apklauso efektyvios tuomet, kada yra tikslinės, turinčios konkretų tikslą, jos yra parengtos ir atliktos pagal tinkamai parinktą metodiką. „*Aš labai lengvai išskiriu dvi skirtingas apklauso. Tai iš mokinių tarybos (savivaldybės, miesto mokinių tarybos nariai), o mūsų organizacijoje darydavome vidines apklauso arba iš nacionalinio lygmens. Esu ir dariusi ir atlikusi*“. Tokių apklauso vaidmuo yra svarbus nusimatant, planuojant tolimesnius veiksmus, siekiant veiklos efektyvumo. Kaip pastebėta grupės interviu metu, dažnai apklauso tampa pagrindu ir kitiems dokumentams: „*Esame dar kelias nacionalines rezoliucijas rašę, tai nacionalinis lygmuo. Rašėme dvi pozicijas, tai apie buitinį smurtą ir lytinį švietimą mokyklose. Šios pozicijos pasiekė ir Seimą*“. Tai, kad grupės interviu dalyviai yra patys organizavę apklauso parodo, kad jauni žmonės suvokia jų vaidmenį, taip pat įvertina kaip argumentavimo priemonę: „*Aš asmeniškai esu prisidėjusi prie miesto mokinių tarybos apklauso kūrimo, taip pat prie savo mokyklos apklauso kūrimo ir savo komandoje esu kūrusi apklauso. Nacionaliniu mastu man neteko daryti apklauso*“. Taigi, kaip buvo teigiama grupės interviu metu, apklauso yra ir turi būti įvairių, svarbu, kad jos būtų atliktos tinkamai, turėtų grįžtamąjį ryšį: „*Apklauso yra visokiausių nuo santykių, patyčių iki visai rimtų problemų, labai platus jų spektras. Klausimas tik kiek apklausa pasiekia savo auditoriją. Nes jeigu kalbame apie patyčias, tai tikslinė auditorija mokiniai. Jei miesto problemos, tai apklauso siuntinėjamos jaunimo organizacijoms. Labiau pasigendu universitetinio amžiaus žmonių, jau po 20 m., apklauso sunkiau pasiekia. Alytaus kolegijai išsiunčiame tas apklauso, kolegijos studentai galbūt nelabai į jas linkę atsakyti. Trūksta tos vidutinės jaunimo amžiaus grupės. Labai didelė masė žmonių yra 14–18 metų. Virš 20 metų trūksta atsakymų, todėl ir problemos neišskios*“.

Bendrieji jaunimo padėties tyrimai (apimantys visas Jaunimo politikos pagrindų įstatyme nurodytas jaunimo politikos įgyvendinimo sritis) analizuojamu laikotarpiu nebuvo atliekami atsižvelgiant į Covid-19 situaciją.

Jaunimo situacijos tyrimai Alytaus mieste buvo vykdyti, kurių metu jaunimui buvo pateiktas klausimynas (interviu, apklausa):

2020 m. spalio mėn. (500 respondentų)

2021 m. lapkričio mėn. (402 respondentai)

2022 m. gruodžio mėn. (284 respondantai).

Svarbu tai, kad kiekvienais metais atliktų tyrimų rezultatai aptariami JRT posėdžio metu, analizuota situacija ir sprendžiama kaip tobulinti jaunimo politiką Alytaus mieste.

Visi tarybos sprendimai, direktoriaus įsakymai rengti atsižvelgus į tyrimo rezultatus ir JRT metu priimtus sprendimus.

Organizuojant šiuos tyrimus, apklausas, visada siekiama, kad jas atliktų patys jauni žmonės. Apklausas vykdė:

2020 m. Alytaus visuomeninių jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“ kartu su AMSA.

2021 m. Alytaus visuomeninių jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“ kartu su AMSA.

2022 m. Alytaus miesto mokinių taryba kartu su AMSA.

Kaip teigia JRK: *„Apklausas visada perkame iš jaunimo organizacijų, tuo tikslu, kad paremti, pamotyvuoti jaunimo organizaciją ir dėl interesų konflikto vengimo“*. JRK taip pat pažymi, kad situaciją didele dalimi lemia ir miesto specifika – esant aukštojo mokslo institucijoms galbūt galima būtų glaudesnis bendradarbiavimas dėl tyrimų, jų įvairovės: *„Čia gal ir miesto specifika, neturime universitetų, Kolegiją turime tik vieną, nėra galimybės vyresnių įtraukti į apklausas, jau jie jaunimo organizacijose nelabai veikia, ypač virš 24–25 metų. Jau jie turi šeimas. Manau tai nacionaliniu mastu mažesnių miestų problema. Jaunoms šeimoms nesu darius apklausus. Neatėję problemos iki mūsų. Nėra jų mūsų aplinkoj. Kas liečia finansavimą tai mes remiam, gegužės mėn. kiekvienais metais finansuojam renginį. Bet vyresni truputį lieka nuošalyje“*.

Visa informacija apie tyrimus, atliktus 2020–2022 metais pateikiama Savivaldybės tinklapyje <https://www.alytus.lt/lt/savivaldybes-administracija/veiklos-sritys/jaunimas>.

JRA atkreipia dėmesį, kad siekiant užtikrinti faktais ir žiniomis grįstos jaunimo politikos įgyvendinimą, labai svarbus nuoseklus, planuotas duomenų ir informacijos rinkimas, apipavidalinimas ir interpretavimas, todėl geriausiai jaunimo politikos veiklos sričių administravimo srityje vertinamos savivaldybės, atlikusios savivaldybės jaunimo problematikos tyrimą arba jaunimo politikos kokybės vertinimą. Alytaus m. savivaldybė reitinguojant savivaldybes pagal šią sritį 2020 m. buvo 1–19 vietoje, 2021 m. – 9–32 vietoje, o 2022 m. – 7–36 vietoje tarp visų 60-ies savivaldybių.

Analizuojamu laikotarpiu tyrimai buvo atliekami kiekvienais metais. Tyrimų rezultatai aptariami JRT posėdžiuose, o jaunimo politika įgyvendinama atsižvelgiant į tyrimų rezultatus tiek atskirose organizacijose, tiek savivaldybėje. Darbo grupės nariai, vertindami analizuojamą sritį labai gerai tuo pačiu pastebi, kad kiekviena amžiaus grupė turi skirtingas jiems aktualias temas. Studentams skirtos vienokios temos ir mikroklimatas, o mokiniams kitokios. Yra sudėtinga pasiekti mokyklą baigusius vyresnio amžiaus jaunuolius. Kolegijos studentai mažiau motyvuoti dalyvauti apklausose, nors apklausos jiems siunčiamos kiekvienais metais. Sudėtinga pasiekti šeimas turinčius jaunuolius, nes jie nepriklauso jaunimo organizacijoms. Universitetų padalinių Alytaus mieste nėra. Pastebima, kad itin svarbu visoms organizacijoms pateikti pakankamai informacijos, koks yra apklausų vaidmuo. Svarbi, kad informacija apie atliekamas apklausos pasiektų tikslinę grupę, į jas ir toliau būtų įtraukiami jauni žmonės. Akcentuota, kad apklausomis pasiekti moksleivius pakankamai lengva, tačiau sudėtingiausia pasiekti tuos kurie studijuoja arba dirba. Jie sunkiai įsitraukia į apklausas, galbūt nėra motyvuoti jose dalyvauti, į tai svarbu atsižvelgti ir skirti tam pakankamai dėmesio. Tokiu būdu būtų išvengiama situacijos, kad kiekvienais metais atliekami tyrimai būtų orientuoti ne tik į moksleivių, bet ir į kitas amžiaus grupes. Tam svarbu ieškoti būdų bei priemonių kaip pasiekti jaunuolius, sukūrusius šeimas, dirbančius Savivaldybėje.

8 sritis. Įgyvendinant jaunimo politiką savivaldybėje taikomi nauji metodai, mokslinių tyrimų rezultatai, informacinės technologijos, užsienio šalių ar kitų Lietuvos savivaldybių geroji patirtis

Sritis apibūdinama pagal 2 indikatorius: 1) Inovacijų skatinimas ir finansavimas; 2) Inovacijos, vykdytos savivaldybės lygmeniu ir darančios įtaką nacionaliniu mastu.

Inovacijų skatinimas ir finansavimas kaip atskira sritis analizuojamu laikotarpiu nėra išskirta, tačiau yra integruojama į kitas priemones (konkursų prioritetus ir pan.).

Inovacijos, vykdytos savivaldybės lygmeniu ir darančios įtaką nacionaliniu mastu:

2020 m. plėtojama „Karjero veikla“ Karjeros centras, kaip pirmasis pilotinis projektas Lietuvoje, atidarytas 2019 m., „Kurk Lietuvai“ iniciatyva. Po šio centro stogu susitinka specialistai, dirbantys su jaunimu ir besirūpinantys jų profesiniu orientavimu, verslo atstovai ir kt. Užimtumo tarnyba, Jaunimo reikalų agentūra ir Alytaus miesto savivaldybė bendradarbiaudama kartu padeda jaunam žmogui pažinti savo kompetencijas, išbandyti profesiją arba net kurti verslą. Moksleivis baigęs mokyklą, „Karjero“ pagalba jau žinos ką tiksliai toliau nori veikti, nes gerai pažinos save, savo gebėjimus ir kt.

„Karjere“ teikiamos šios paslaugos:

- ✓ Profesinio orientavimo (individualios konsultacijos, grupinės konsultacijos, karjeros planavimo testai, psichologo konsultacijos);
- ✓ Profesijos pasimatavimas (savanorystė ir šešėliavimas);
- ✓ Verslumo ir motyvacijos skatinimas;
- ✓ Konsultaciniai renginiai;
- ✓ Bendradarbiavimas su verslu;
- ✓ Vizitai ir praktika įmonėse.

Kaip akcentuota grupės interviu metu, „Regioninis karjeros centras „Karjeras“ nuo 2019 m. buvo pilotinis projektas Alytaus mieste, kurio pavyzdžiu Lietuvoje atidaryta 10–11 karjeros centrų“:

2022 m. įvertinus sėkmingą Regioninio karjeros centro Alytaus „Karjeras“ veiklą, taip pat atsižvelgiant į gerą užsienio šalių praktiką, 2022 m I – ajame pusmetyje, vykdant bendrą projektą „Kokybiškų karjeros paslaugų teikimas realioje ir virtualioje aplinkoje“ su Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centru (LMNŠC), veiklą pradėjo daugiau Regioninių karjeros centrų (RKC).

2020–2022 m. įgyvendinamas pagal 2020 m. atnaujintus nuostatus „Alytaus miesto savivaldybės jaunimo politikos įgyvendinimo programos iniciatyvos atrankos ir finansavimo tvarkos aprašas“. Paraiškas iniciatyvai iki 1 000 Eur finansuoti (per labai trumpą laikotarpį, trunkantį 7–14 dienų) gali teikti jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos, neformalios jaunimo grupės ir kitos su jaunimu dirbančios organizacijos bei verslo subjektai, kurie yra registruoti Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka. Neformalios jaunimo grupės paraiškas teikia per biudžetines įstaigas arba nevyriausybinės organizacijas, vykdančias veiklą Alytaus mieste.

Analizuojamu laikotarpiu šiai priemonei skirtos lėšos ir pasiektas rezultatas:

2020 m. 3 450 Eur (6 iniciatyvos);

2021 m. 7 550 Eur (7 iniciatyvos);

2022 m. 5 700 Eur (6 iniciatyvos).

2020–2022 m. įgyvendinamas Alytaus miesto savivaldybės premijuojamo 14–29 jaunimo atrankos konkursas. Premijavimo tikslas – skatinti kūrybingą ar gabų 14–29 metų jaunimą siekti mokslo laimėjimų, dalyvauti savanoriškoje ar visuomeninėje veikloje, skatinti įvairių sričių kūrybiškumą. „Premijuojamo jaunimo konkursas (kiekvienais metais skiriama 6000 Eur, 9 premijos), sumos yra neblogos. Tai yra stipri motyvavimo sistema jaunimui“; „Nežinau dėl kitų miestų, bet Alytaus miestas skiria premijas šimtukininkams. Mažai miestų suteikia premijas mokiniams, gavusiems šimtukus“.

Grupės interviu dalyviai pastebi Alytaus m. savivaldybės išskirtinumą, dėmesį ir atvirumą naujovėms: „Pasikalbėjus su kitų miestų žmonėmis, visada galėdavome pasidžiaugti, kad

Alytus, kaip miestas, suteikia daug tokios paramos, veikti organizacijoms, kas būdavo visiems labai „vau“; kai kitos savivaldybės nesuteikdavo paramos arba projektų iš principo nepatvirtina. Kiek rašė iniciatyvų, projektų, prašydavome transporto, gaudavome pagalbą, pasiūlymus, ką pakeisti. Visada padėdavo Dalia dėl dokumentų, paaiškindavo ko reikia. Tas ryšys su Alytaus miesto savivaldybe jaunimo organizacijų yra labai stiprus. Kitose savivaldybėse jaunimo organizacijos negauna finansavimo ir pagalbos, jų balsas užmirštas ir balsas neišklausomas“; „Pritariu (vardas, L. J. pastaba) ir noriu pasakyti, kad ne tik suteikia finansavimą bet ir nori atnaujinti jaunimo erdvę. Mes su (vardas, L. J. pastaba) buvome pakviestos aptarti kokios mes norime erdvės. Nes kai paklausai Vilniaus jaunimo, sako jie neturi kur daryti susirinkimų. O mes turim kur nueiti. Džiaugiuosi, kad Alytaus miesto savivaldybė atsakingai žiūri erdvių pritaikymo jaunimui klausimą“.

Analizuojama sritis „Igyvendinant jaunimo politiką savivaldybėje taikomi nauji metodai, mokslinių tyrimų rezultatai, informacinės technologijos, užsienio šalių ar kitų Lietuvos savivaldybių geroji patirtis“ Alytaus m. savivaldybėje darbo grupės narių nuomone vertintina puikiai, ypatingai akcentuotas kaip jaunimo poreikius atitinkantis inovatyvus sprendimas tai, kad yra galimybė finansuoti jaunimo iniciatyvas per itin trumpą laiką. Jaunimo iniciatyvų greitis finansavimas (7-14 d.) nebuvo vykdomas niekur Lietuvoje, Alytaus miestas buvo pirmasis pradėjęs vykdyti greitąjį finansavimą. Taip pat pabrėžta, kad „Kurk Lietuvai“ iniciatyva buvo nuspręsta pilotinį projektą vykdyti Alytaus mieste būtent todėl, kad Alytaus miestas laikomas kaip vienas iš inovatyviausių, o darbuotojai vieni. Darbo grupės nariai pastebi, kad svarbu užtikrinti, jog būtų kuo daugiau sudaroma galimybių jauniems žmonėms ar studentams „pasimatuoti“ profesijas. Organizacijos tarpusavyje galėtų bendradarbiauti dėl reikalingų erdvių suteikimo, veiklų organizavimo, Pavyzdžiui Alytaus kolegija kiekvienais metais vykdo atvirų durų dieną, kuomet kviečia visus mokinius atvykti į kolegiją ir išbandyti visas studijų programas, kurias jiems pristato Alytaus kolegijos dėstytojai, administracija bei Alytaus kolegijos studentų atstovybė.

Tyrimo duomenų šaltiniai

Alytaus miesto savivaldybės administracijos jaunimo reikalų koordinatoriaus 2020–2022 m. ataskaitos. Prieiga internetu <https://www.alytus.lt/lt/savivaldybes-administracija/veiklos-sritys/jaunimas>.

Alytaus miesto savivaldybės socialinių paslaugų planai. Prieiga internetu <https://www.alytus.lt/lt/savivaldybes-administracija/veiklos-sritys/socialine-parama-ir-paslaugos>.

Alytaus miesto savivaldybės strateginio planavimo dokumentai. Prieiga internetu <https://www.alytus.lt/lt/savivaldybes-administracija/planavimo-dokumentai>.

Informacija apie neformalaus švietimo programas. Prieiga internetu <https://www.alytus.lt/lt/neformalaus-vaiku-svietimo-programos-1>.

Informacija apie projektus, finansuojamus ES lėšomis: <https://www.alytus.lt/projektu-viesinimas>.

Jaunimo politikos įgyvendinimo apžvalga 2021 m. Vilnius, 2022.

Jaunimo politikos įgyvendinimo apžvalga 2022 m. Vilnius, 2023.

Jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimas 2020 m. Vilnius, 2021.

Jaunimo veiklos viešinimas, protokolai, teisės aktai. Prieiga internetu www.alytus.lt.

Teisinė informacija. Prieiga internetu <https://www.alytus.lt/lt/savivaldybes-administracija/teisine-informacija>.

VšĮ Alytaus miesto bendruomenės centro internetinis puslapis informacija. Prieiga internetu <https://ambc.lt/>.

Grupės interviu įrašai.